

Hunt tegi palli enda omaks

Endine kettaheitja ja kuuli-tõukaja Margus Hunt läks USA-sse, lülitas ennast Ameerika jalgpallile ümber ja on nüüd profiliigale väga lähedal. Kuid peale palli mängib ta ka Beethovenit. lk 2-3

Üldkasulik töö jääb kurjategijatel sageli tegemata

Kuni kaheaastase vangistuse asemel võib määrata süüdimõistetule karistuseks üldkasulikku tööd ja seda tehakse järjest enam, kuid näiteks kaks kolmandikku narkokurjategijaid jätab labida vedelema. lk 6-7

Kius

Eile imbus internetti video, millelt on näha, kuidas Tõstamaa kooli õpilased õpetajat jõhkralt kiusavad. Eesti Päevaleht käis kohapeal. lk 4

K. 30.01

Jahutatud Soome VIKERFORELLI-FILEE

4⁹⁹ /kg

Üks mure vähem!

PRISMA

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EUROT | VÄLISMAAL 2,10 EUROT | NR 21 | KOLMAPÄEV, 30. JAANUAR 2013

ajaleht.epl.ee

SUPERAALE!

ASKOS JA SOTKAS KÕIK KUNI

-50%

asko.ee

sotka.ee

SOTKA

-10% SUPERKUPONG

Tule selle kupongiga poodi ja saad kassas ostult lisaallahindluse -10%!

Kasuta võimalust! Kampaania kestab 04.02.2013

Koostöös:

Teenuse pakkuja on Swedbank Liising AS. Tutvu teenuse tingimustega kaupmehe klienditeenindaja juures, vajadusel konsulteerige asjatundjaga. Krediidi kulukuse määr on 10,65% aastas järgmistel näidistingimustel: järelmaksu summa 500 €, sissemakse 10%, tagastamise tähtaeg 2 aastat, intress esimesed 6 kuud 0%, järgnevad 18 kuud 9,9% aastas, lepingutasu 19€.

JUHTKIRI

President ja Praha

Miloš Zemani möödunud nädalavahetusel otsevalimistega Tšehhi presidendiks valimine annab ettekäände soojendada ka Eestis üles presidendi otsevalimiste igihaljas teema. Tšehhid valisid seni oma riigipead parlamendi kahes kojas, saadikutekojas ja senatis, nüüd esmakordselt lasti rahval otse kõnelda.

Tõsi, Eestis on presidendivalimisteni tublisti aega, järgmised peaksid toimuma alles 2016. aastal, kuid üldiselt on mõistlikum reeglite üle mõtiskleda siis, kui valimised on veel kaugel, selline lähenemine annab oluliselt vähem grupihuve teeniva tulemuse. Prahas seda küll ei tehtud, tšehhid jagelesid reeglite üle alles üsna hiljuti, kuni saavutati siiski piisav ülekaal ja suruti seadustesse vajalikud muudatused.

Tšehhide puhul ei saa kuidagi öelda, et senine rahva otsest tahet mitteametistav süsteem oleks andnud mingeid eriti häid ja ebapopulistlikke ning kõrgeklassilisi tulemusi. Vastupidi, president Václav Klaus oli igati veendunud madalatele instinktidele mängija ja populistlike võtetega poliitik. Seega ei kehti seos „rahva hääle vältimine võrdub populismivaba presidendiga”.

Eestis võib presidendi otsevalimistel eeldada üht head külge: rahva tahe, mida kiputakse ikka eirama ja soodustatakse poliitikast võõrandumist, saaks

otsevalimiste puhul korra rakenduse. Suurem probleem on selles, mida selle tahtega pihta hakata. Rahva mandaat on võimsam relv kui riigikogu või valimiskogu mandaat, mida Eestis siiani on vaja läinud.

Valimistest

Kas muuta süsteemi? Ilvese võitu poleks vääranud miski, olgu süsteem milline tahes.

Aga mida on võimsama mandaadiga presidendile pakkuda? Ikka sedasama kammitsetud võimalustega ametiposti. Seega tekiks oht, et rahva arvamust küsitakse küll, aga samal ajal pole selle arvamusaavalduse tulemust võimalik küllalt võimsalt rakendada. Selline „kasutamata mandaat” võib ikkagi valijais pettumust tekitada. Kui me just ei eelda, et meeldiva inimese valimine on valijale küllaldane hüvitis.

Eesti tingimustes tasuks pigem tõsiselt kaaluda, mida süsteemi muutmine meile annaks. Teistsugused presidendid? Väga kahtlane, kas keegi teine oleks viimastel valimistel teiseks ametiajaks kandideerinud Toomas Hendrik Ilvesele vastu saanud, milline tahes see valimissüsteem ka polnuks. Süsteemi on kiputud noore vabariigi ajal remontima oma huvidest lähtudes, kuid ikka ja jälle on ümberkujundajad pidanud pettuma. Ja kuna väga head ideed ega väga häid põhjendusi pole, siis on süsteemi stabiilsusel iseenesest teatud hüved. ●

REPLIIK

Õppigem diktatuuridelt?

Evelin Ilves meenutab uues Kodukirjas oma Kambodža-reisi ja nendib, et tagasitulek oli kultuurišokk. „Meedias lokkav virisemine, sõimlemine ja halamine mõjus terava kõrvakiiluna, alatu ja ebaõiglasena,” kurdab Ilves.

Jah, Kambodžas sellist probleemi ei ole, sest Kambodža meedia ei ole vaba. Juba teiste virisemise üle virisemine on tobe ja diktatuuririigi eeskujuks toomine täiesti naeruväärne. Riik on meil õnneks vaba ja piirid lahti, nii et kõvema käe ihkajad võivadki kolida Kambodžassee või näiteks Taisse, kus monarhi solvamine on kriminaalkorras karistatav. ● **Kaarel Kressa**

Lk 10 Indrek Ülper: tööandjad ei peaks kartma puuetega inimesi
Lk 11 Edgar Savisaar: tulumaksuvaba miinimumi tõus on võimalus

PEALINNA KASSID TULEB KIIBISTADA

Tallinna keskkonnaametis on ettevalmistamisel eelnõu, millega kavatakse alates 1. jaanuarist 2015 kehtestada kasside mikrokiibiga märgistamise ja registreerimise kohustus. Tal-

linna koerteregister, mis pärast kasside kiibistamise kohustust hakkab sisaldama andmeid ka kasside ja nende omanike kohta, nimetatakse Tallinna lemmikloomade registriks. **EPL**

METSAPEALINN

Eesti metsaselts valis 2013. aasta metsapealinnaks Elva. Tiitli annab 2012. aasta metsapealinn Rakvere Elvale üle 17. veebruaril Tartu maratoni finišis, teatas Eesti metsaselts. **EPL**

Ameerika jalgpalli valin sellist võimalust ei pruu

Ameerika jalgpalli profiiliiga uustulnuk teenib ligi pool miljonit dollarit aastas. Meeskondade kohtumisi jälgivad kümned tuhanded silmapaariid. Parimad mängijad säravad eredate tähtedena. Vaid sammuke- se kaugusel on sellest kõigest Margus Hunt, kes räägib valikutest, klaverimänguharrastusest, soovist õppida ja lähikuude ootustest.

Intervjuu

Kristi Kirsberg
kristi.kirsberg@epLee

Margus Hunt säras Hawaii Bowlil! Mitmendas draft'i ringis valitakse Hunt Ameerika jalgpalli profiiliigasse? Hundi Senior Bowl ei olnud kõige hiilgavam! Pealkirjad tunduvad tuttavd? Ometi leidub seal sõnu, mis ei ütle laiemale avalikkusele midagi.

Tõepoolest, eestlased räägivad viimastel kuudel alast, mille reeglitest keegi täpselt aru ei saa. Nüüd on põhjust õppima hakata, sest Karksi-Nuiast pärit 25-aastane Margus Hunt on jõudnud Ameerika jalgpalli profiiliigas lepingu lähedale. Mängus on palju raha ja enneolematu glamuur.

●●Margus, tänu sinule on eestlased püüdnud viimastel kuudel aru saada, mis ala see Ameerika jalgpall ikkagi on. Ütle päris ausalt, kaua sul aega läks, et reeglitest aru saada?

Mul oli õnneks võimalus pidada rohkesti vestlusi ja koosolekuid treeneritega. Kokku võttis kuskil nädal aega, et üldine mängusõnastik selgeks õppida. Pärast seda tulid skeemid juba lihtsamalt.

●●Nii et sel ajal, kui sa Eestist USA-sse kolisid, olid sul ameeriklasi hullutavast alast tavalise eestlase teadmised?

Üldiselt küll. Kui siia jõudsin, hakkasin natuke mängust aru saama, sest vaatasin kohtumisi koos sõpradega telerist.

●●On sul jäänud esimesest mängust mõni ere mälestus? Mäletan seda, et mul oli võimalus kohe kirja saada karjääri esimese mängujuhi mahatõmbamine, aga arvasin, et ta andis palli ära pallikandjale ja hakkasin pallikandjat taga ajama. Tegelikult hoidis aga mängujuht kogu aeg palli enda käes ja ma lihtsalt ei näinud seda. Sellest loost räägitakse ülikoolis tänaseni.

●●Eestis seevastu räägitakse sinust jätkuvalt kui 2006. aasta juunioride kettaheite ja kuulitõuke maailmameistrist. Pärast seda, kui sa Ameerika jalgpalliga tutvusid, olid päris pikalt kahevahel, kumb ala valida. Millal sinu jaoks isiklikult selgeks sai, et valid Ameerika jalgpalli?

Käisin 2011. aasta veebruaris ölaoperatsioonil. Pärast seda oli natuke mõtlemissaega ja otsustasin, et kuna mul on väga haruldane võimalus, pean viimast võtma ja kaks järgmist aastat üleni Ameerika jalgpallile keskendumale. Seda ma ka tegin.

●●Oli su otsus kõigile arusaadav või pidid palju seletama, näiteks kasvõi kodustele, miks just selline alavalik? Samal ajal oli ju Eestis kettaheite olümpia-võitja ja ala populaarsuse tipul. Kodustele ei pidanud väga seletama. Kõik said aru, et nüüsgune valik oli sel hetkel vajalik ja sellist võimalust ei pruugi elus enam teist korda tulla.

Kodustele ei pidanud väga seletama. Saadi aru, et nüüsgune valik oli vajalik.

●●Mainisid 2011. aasta ölaoperatsiooni. Pealtnäha tundub Ameerika jalgpall vigastusterohke ala. Kuidas sinu tervis on vastu pidanud?

Vigastusi ikka on, ölaprobleem on selles mängus väga tavaline. Ölad saavadki korraliku piina. Kuid olen enamasti suutnud vigastusi vältida ja terve olla.

●●Pärast jõululaupäeval peetud Hawaii Bowl, kus sind valiti kohtumise parimaks, on sinust väga palju räägitud ka USA ajakirjanduse veergudel. Kuidas sa ise tagantjärele kohtumist hindad: oli see üks neist päevadest, kui kõik välja tuli? Või oli see tegelikult üks paljudest mängudest, lihtsalt suure meedia tähelepanu tõttu jõudis info sinust ka eestlasteni? Tegelikult nii ühte kui ka teist. Ettevalmistus selleks mänguks

oli väga hea, olin ka vaimselt valmis väga heaks mänguks. Kuna tegemist oli sel päeval ainukese mänguga terves riigis, oli kindlasti rohkem tähelepanu ja meediakaja, mis on muidugi hea. Kuid kindlasti oli mäng hooaja üks paremaid. **●●Kas su ülikooli tiimi juures oli olemas psühholoog, kes mängijatega tegeles. Või valmistasid end igaüks ise mänguks vaimselt ette?**

Meil oli psühholoog olemas, aga ma ei ole temaga kordagi kohtunud. Enamasti sain ikka ise hakkama vaimse ettevalmistusega.

●●Pärast Hawaii Bowl alga ettevalmistus Senior Bowlis. Palun kirjelda, kuidas nägi välja see nädal, mis eelnes mängule? Kohtumised endiste tippmängijatega, intervjuud...? Mina vanade mängijatega eriti ei kohtunudki. Küll aga oli nädal väga intensiivne ja stressirohke. Jõudsime sinna laupäeval, nädal enne mängu ja kohe tuli teha kõiksugu kirjalikke teste ja füüsilisi eksameid ja intervjuusid meeskondadega.

Pühapäeval kohtusime peatreeneri ja teiste treeneritega Oakland Raidersite meeskonnast. Esmaspäeval oli kohe esimene füüsiline trenn ja nii kuni kolmapäevani. Neljapäev ja reede olid lihtsamad. Öhtuti olid alati kohtumised meeskondadega. Tegelikult võib selle kokku võtta kui korraliku kaose: pidevalt telefon helises, mingi meeskond tahtis kohtuda ja rääkida.

●●Kui paljude meeskondadega sa kohtusid ehk kui palju sinu vastu huvi tunti?

Enamasti toimusidki tutvustamised ja skautidega kohtumised. Kohtusin vist kõikide meeskondadega, välja arvatud New York Giants.

●●Ja milline tagasiside on?

Ise jäin väga rahule ja tagasiside oli ka hea. Pärast, kui oma agendiga rääkis, siis ta ütles, et paljud meeskonnad on vaimustuses.

●●Ometi kuuldus Senior Bowl ehk siis Põhja ja Lõuna män-

gu järel sinu tegutsemise kohta kriitikat. Oled sa sellega nõus? Ma ei ole eriti kuulnudki, mis see täpne kriitika oli. Tegelikult ei olnudki sellel mängul suurt tähtsust, märksa suuremat rõhku pöörati treeningutele ja intervjuudele. Pealegi meie liinis üks mängija vigastas end päev enne mängu ja nii ei saanud ka mina korralikku mänguaga.

●●Kas sa said peatreeneri Dennis Alleniga pärast seda pikka nädalat ka rääkida? Mis õpetussõnu tema sulle kaasa andis?

Väga pikalt me ei rääkinud, ta lihtsalt soovis mulle edaspidi seks edu ja ütles, et Indianapo-

KES TA ON?

Margus Hundi eluloo olulised kuupäevad

14. juuli 1987 – sünnib Karksi-Nuias

24. juuli 2005 – võidab Kaurases juunioride EM-i kuldmedali kettaheites (1,75 kg ketas, 62.19)

16. august 2006 – võidab Pekingis juunioride MM-il kuldmedali kettaheites (1,75 kg, 67.32)

19. august 2006 – võidab Pekingis juunioride MM-i kuldmedali kuulitõukes (6 kg, 20.53).

2007 – kolib Dallasesse, kus soovib Dave Wollmani käe all kettaheidet õppida

2009 – hakkab oma ülikooli meeskonnas mängima Ameerika jalgpalli

6. juuli 2010 – püstitab kettaheites isikliku rekordi kahekilose kettaga – 61.33

Veebruar 2011 – otsustab kahe ala valikul Ameerika jalgpalli kasuks

24. detsember 2012 – valitakse ülikoolide karikamängu Hawaii Bowl parimaks mängijaks

25.–27. aprill 2013 – Ameerika jalgpalli profiiliigade klubid valivad endale uusi mängijaid

HARJUMAAL HAKKAVAD SÕITMA UUED BUSSID

Alates 1. veebruarist alustavad Harjumaa teedel liiklemist uued lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise tehingu kaudu Hispaaniast soetatud liinibussid. Tallinnast ida pool hakkab sõitjaid

vedama 14 ja lõuna pool 18 uut liinibussi. Aprillis lisandub teele 26 bussi, mis hakkavad teenindama läänesuunda. Operaatoreid on Harjumaa Liinid AS ja Samat AS. EPL

TÜLI LÕPP

Kanal 2 ja STV sõlmisid eile pärast pikki läbirääkimisi lepingu, mis võimaldab kaabeltelevisiooni operaatori STV klientidel taas vaadata neilt detsembris ära võetud Kanal 2 programmi. EPL

NARKOSURMAD

Narkootikumide üledoosi tagajärjel hukkunute arv suurenes mullu võrreldes 2011. aastaga 28 inimese ehk 21% võrra 132-lt 160-ni, mis on Eesti kõigi aegade suurim näitaja. Delfi

ud Margus Hunt:gi elus teist korda tulla

Möödunud nädalavahetusel peetud Senior Bowl'i mängus jäi Margus Hundi (paremal) Põhja meeskond Jordan Millsi Lõunale alla.

Foto: AFP / Scanpix

lises kohtume taas. Veel sõnas ta, et treeningud olid nädala jooksul head ja nad olid minu arenguga väga rahul.

●●Kuidas sinu elu nüüd aprillis toimuva Ameerika profiliiga NFL-i draft'ini välja näeb?

Veebruari lõpus toimub Indianapolisi Combine, kus tehakse füüsilisi katseid ja peetakse veel rohkem meeskondadega kohtumisi.

Pärast seda, märtsis ja aprillis on individuaalsed trennid meeskondadega ja nende treeneritega. Sel ajal olen ehk Dal-lases tagasi.

●●Mis meeskonna kutset sa draft'is kõige enam ootad?

Mõned meeskonnad on, aga neid ma praegu avaldada ei tahaks.

●●Mis on sinu jaoks praegu, jaanuaris 2013 NFL-i poole vaadates kõige tähtsam: tugev klubi, palju mänguaega, kõva teenistus või midagi muud?

Kõik, mis sa pakkusid, mängivad suurt rolli. Kes ei tahaks mängida hea meeskonna eest, kõvasti mänguaega saada ja korralikku palka teenida? Kahjuks ei ole aga midaagi neist minu kontrollida. Kui laagrid hakkavad, oleneb kõik sellest, kuidas ma seal tööd teen. Selle põhjal otsustatakse, palju ma mänguaega saan.

●●Kui palju sa praegu tunnetad, et karjääri ehk üks suurem murdepunkt seisab ees?

Võtan rahulikult, draft on alles aprilli lõpus, mitte mingit mõtet ei ole end kõiksugu mõtetega üle koormata. Teen omi asju, kontrollin oma elu. Kuid kui aprill lähemale jõuab, eks siis muutun natuke ärevamaks ka.

Vigastusi ikka on, õlaprobleem on väga tavaline. Õlad saavadki korralikku piina.

●●Lõpetasid Southern Methodist'i ülikoolis spordijuhtimise bakalaureuse ja praegu on sul magistriprogramm pooleli? Just. Tulevikus soovin kindlasti ka spordijuhtimise magistri

omandada. See magister, mis ma SMU-s võtsin, oli lihtsalt selleks, et oleks võimalik mängida sügisel Ameerika jalgpalli. Spordijuhtimise magistrit siis ei pakutud, nüüd kevadel alles pakutakse. Seega pidin registreerima ennast möödunud sügisel teise magistrisse.

●●Kui sind valitakse NFL-i meeskonda, kas pühendud täielikult jalgpallile või jätkad ka õpinguid?

Oleneb, kuidas aega on. Kindlasti tahaksin haridusteed jätkata ja magistriskraadi kätte saada. Kuid eks näis, kas see on pärast karjääri lõppu või karjääri jooksul.

●●Peale Ameerika jalgpalli oled USA-s avastanud enda jaoks ka klaverimängu?

Jah, olen ammu tahtnud mingit instrumenti osata, esmalt soovisin kitarri õppida, aga tunnid ei mahtunud mu graafikusse, seega valisin klaveri. Alustasin õppimist 2011. aasta sügisel, ja tegin seda ainult ühe semestri. Pärast seda olen õppinud omal käel natuke juurde.

●●Ja lemmiklugu, mida ikka mängid, kui klaverit näed, on...?

Kas Beethoveni „Für Elise“ algus või siis lugu, mida pidin õppima oma klaverieksamiks: Helen Jane Longi „Expression“.

●●Millal sa viimati Eestis käisid ja kui palju lähedased sulle külla on jõudnud? Viimati olin kodus eelmine

aasta jaanuari keskel ja seda ka vaid viieks päevaks. Kodustega suhtlen iga pühapäev Skype'i teel, oktoobri keskel käis öde koos perega paariks nädalaks külas.

●●Mis seisus on su enda perekonna loomine?

Tüdruksõber on mul olemas, aga ta on tööinimene ja töötab Houstonis. Sealt on ta ka pärit.

●●Kui palju sa veel endiste sõpradega kergejõustikuaegadest suhtled?

Paari inimesega hoian kontakti, aga ega ma väga pikalt kellegagi suhelnud ole.

●●Ja viimane küsimus: millal sa viimati ketast heitsid või kuuli tõukasid? Juulis 2010. ○

Hundi palk selgub aprillis

Ameerika jalgpalli profiliiga (NFL) mängijad jagunevad kolme kategooriasse: 1) uued mängijad, 2) mängijad, kes on liigas pallinud kolm täishooaega ja kelle lepingud on läbi saanud, 3) mängijad, kes on liigas olnud neli hooaega või kauem. Nende kategooriate alusel kehtivad palgaläbirääkimistel erinevad tingimused, kuid kindlaks on määratud nii minimaalne palk kui ka maksimaalne summa,

mille klubid võivad kulutada. Miinimumpalk määratakse kollektiivlepingus igal aastal eraldi, tavaliselt enne draft'i aprillis. Lõppenud hooajal oli uue mängija ehk siis draft'is valitu minimaalne aastapalk 390 000 dollarit, eeloleval hooajal peaks see tõusma 480 000 dollarini. Mõistagi saab mängija ka boonuseid, mis olenevad mitmest asjaolust, eelkõige aga sellest, mitmendast draft'i ringis ta valitakse.

2012. aasta NFL-i suurimad palgad

1. Peyton Manning mängujuht Denver Broncos	2. Dwight Freeney tagakaitsja* Indianapolis Colts	3. Elvis Dumervil tagakaitsja Denver Broncos	4. Michael Vick Philadelphia Eagles	12 500 000
			5. Jared Allen Minnesota Vikings	11 619 850
			6. Matt Ryan Atlanta Falcons	11 500 000
			7. Tamba Hali Kansas City Chiefs	11 250 000
			8. Jake Long Miami Dolphins	11 200 000
			9. Trent Williams Washington Redskins	11 000 000
			10. Nnamdi Asomugha Philadelphia Eagles	11 000 000
			Michael Roos Tennessee Titans	5 500 000

*Tagakaitsjana mängib ka Margus Hunt.

Tõstamaa koolijuht: saame ainult rääkida. Muud pole meil teha

Internetiportaali Youtube postitati video, kus viis Tõstamaa poissi kiusavad jultunult meesõpetajat.

Merle Must, Tõstamaa
merle.must@ep.lee

„On olukordi, ja kahjuks mitte üksikuid, kui ka õpetaja vajab kaitset ja tuge. Me kõik saame, kasvõi mõtteliselt, siin õpetajale toeks olla,“ kirjutas president Toomas Hendrik Ilves eile oma Facebooki-lehel. „Olen kindel, et kool teeb selle loo üksikasjalikult selgeks, et siis parimal viisil raskete noorte õpetamisega edasi minna.“

Presidendi murelik sõnavõtt oli ajendatud kogu Eestit eile šokeerinud videost, milles teismeeas noorukid käivad Tõstamaa keskkooli klassiruumis matemaatikaõpetajat togimas, kriidiga määrimas ja püüavad teda igati provotseerida. Õpetajal ei õnnestu kuidagi korda majja lüüa. See on tüüpiline koolikiusamine, kuid seekord on ohvriks keskeline meesõpetaja. Peale kõige muu on toimunud filmitud ja see kogu maailmale nähtavaks tehtud.

Eile õhtul Tõstamaal ei andnud miski märku, miks sellised asjad seal juhtuvad. Eesti ilusaima kooli tiitli võitnud mõisahoonne seisib keset lumist tühjust. Kõik kiusajatest noored elavad kooli kõrval olevas õpilaskodus, mille akendest paistis vaid kollakat sooja valgust. „Teadsin, et väiksemaid asju on, aga see (videos näidatu – toim) tuli mulle ootamatult,“ tunnistas kooli direktor Toomas Mitt. „Tegemist on kasvatusraskustega õpilaste klassis. See video kajastab hetke, kus tunnis on juba kord käest ära läinud. Kuidas kõik eelnes ja arenes, on vaja veel uurida,“ sõnas Mitt.

-1- Youtube'i postitatud kiusamine. -2- Tõstamaa keskkool Fotod: kaader videost, Martin Dremljuga.

HTM: kooli juhtkond ei vastuta ainult õpilaste, vaid ka õpetajate turvalisuse eest.

Üldiselt õpivad kõnealusel noored oma klassijuhataja käe all. „Aga matemaatika eeldab täpsemat erialast õpetamist. See õpetaja annab tunde ka gümnaasiumiastmes ja seal tuleb ta hästi toime,“ nentis koolijuht ja lisas, et koolipersonalil head ning kindlat rohtu ülekäte läinud poiste ohjeldamiseks ei ole. „Saabki ainult rääkida, rääkida, rääki-

da. Muud karistused kasutatavad ei ole.“

Tõstamaa noorsootöötaja Moonika Adler selgitas, et tervest Pärnu maakonnast tulevad Tõstamaa kooli õpilaskodusse kokku käitumisraskustega noored, kes vajavad elukohta. Õpilaskodus elades järgivad nad oma režiimi ja n-ö välismaailmaga on neil vähem pistmist. Noortekeskusse, kus Adler töötab, satuvad nad harva. „Nad on pigem internetinoored,“ iseloomustas ta.

Käitumisraskustega lapsi on keeruline aidata, sest nad tulevad rasketest perekondadest ja neil ei pruugi sageli olla eeskujugi, nentis Adler. Koolitunnis toimuvast polnud temagi teadlik. „See video oli täielik šokk,“ lisas Adler. „Noortekeskuses ma sellist kiusamist ega vägivalda näinud pole, meil on olnud kõik hästi.“

Tõstamaa koolis õpib ka Adleri tütar, kellega ta on koo-

livägivallast sageli rääkinud, kuid on selgunud, et tema tundides on käitumine sõbralik. „Võib-olla on asi konkreetsetes poistes ja selles klassis,“ lausub ta.

Kooli tegematajätmine

Haridus- ja teadusministeeriumi pressiesindaja Asso Lada sõnul peab Tõstamaa kooli juhtkond tõsiselt peeglisse vaatama. „Videol nähtu põhjal on alust arvata, et selles koolis on juhtkonnal mitmed olulised asjad tegemata jäetud ning võimalik, et ka kooli üldine õpikeskkond jätab soovida,“ lausub Ladva. „Kooli juhtkond ei vastuta mitte ainult õpilaste turvalisuse eest, vaid on kohustatud tagama õpetajaskonna tervise ja väärkuse. Videol nähtud õpetaja ei ole ilmselt juhtkonnalt piisavat tuge saanud või ei ole tunnis valitsevast olukorras juhtkonda teavitanud.“

KOMMENTAAR

Margit Timakov

õpetajate liidu juhatuse esimees

Pigem on see erijuhtum, kus olukord niimoodi kontrolli alt välja läheb. Sellised teemad nõuaks koolis arutamist. Õpetajad, kel on probleeme, ei tohiks häbeneda kas juhtkonna või kolleegide poole pöörduda.

Võiks olla õpetajatest ja koolist lähtuvalt täienduskoolitus, eriti nende koolide pedagoogidele, kus on käitumisraskustega lapsi. Kuid õpetaja ei saa endale lubada, et hakkaks lapsi füüsiliselt korrale kutsu- ma ja teeks midagi, mis on keelatud.

Igal õpetajal on oma isikupära, millega ta distsipliini hoiab ja oskusi omandab.

Ladva leidis, et videosse jõudnu on ilmselt juba pikema protsessi tulemus. „Videol on näha, et poisid ei tee seda esimest korda, need asjad hakkavad kuskilt pihta. On seaduslikud variandid, kuidas õpilasi korrale kutsuda,“ lausub ta.

Politsei vanemkommunikatsiooniametnik Kaja Kukk sõnas, et piirkonna konstaabli eesotsas noorsoopolitseinikuga on kooli töötajatega suhelnud, küll mitte kiusamise ohvriks sattunud pedagoogiga. „Asjaosalistelt võetakse ütlusi ja kujundatakse välja juriidiline seisukoht, millisel kvalifitseeritava süüteoga tegemist ja kuidas sai selline asi toimuda, millised on edasised teguviisid,“ rääkis Kukk.

Kukk lisas, et tegemist võib olla väärtena kvalifitseeruva juhtumiga. „Kõne alla võib tulla ka kriminaalmenetlus, kuid kindel pole veel miski,“ ütles ta. ●

Eesti filmimaailmas käärib

Paljud filmitegijad pole rahul tormiliste muudatustega Eesti filmi instituti juhtimises.

Anna-Liisa Villmann
anna-liisa.villmann@ep.lee

Eesti kinoliidu juhatuse esimees Jaak Lõhmus kutsus eile Tallinna Kinomajja kokku filmitegijate esindajad, et arutada ümberkorraldusi SA Eesti Filmi Instituut (EFI) juhtimises. „See on puhtakujuline töökoosolek, mitte põrandalune mäss. Filmiinimesed tahavad, et ka neile selgitatakse muudatusi. Kõige vähem on ühiskonda tüli vaja. Tä-

tis on saavutada see, et suheldaks filmivaldkonnaga otse. On kujunenud olukord, kus mängitakse üle meie peade,“ selgitas Lõhmus.

Filmitegijad jäeti kõrvale

Lõhmuse sõnul arutati ministeeriumiga mullu mitu kuud EFI loomisega seotut ühise laua taga, aga ühel hetkel jäeti filmitegijad kõrvale.

Produtsent Kris Taska leidis samuti, et filmitootjate häält ei arvestata. „Muutused on mõtestatud siis, kui toovad filmivaldkonda raha juurde. Olen aru saanud, et EFI juhatajaks plaanib astuda kultuuriministeeriumi filminõunik Edith Sepp (Sepp-

Kinoliidu juht Jaak Lõhmus

Foto: Autor

Dallas – toim) ise ning peaprodutsendiks on ta välja valinud Piret Tibbo (Tibbo-Hudgins – toim), kes on eksisteeriva stuudio Allfilm tegevjuht. Peamine etteheide eelmisele Eesti filmi sihtasutusele oli see, et otsused pole piisavalt läbipaistvad.

See pole kindlasti õige tee, kui konkursid on välja kuulutatud vormitäiteks,“ ütles Taska.

Eesti Päevalehel ei õnnestunud eile õhtul toimuva kohta kommentaari saada ei Edith Sepp-Dallaselt ega Piret Tibbo-Hudginsilt. ●

Ansip võitis kohtus Õhtulehte

Õhtuleht moonutas Ansipi hinnangul tema sõnu, kui avaldas artikli pealkirjaga „Peaminister: poliitiku te ei võinud olla konesid kuulata pealt“. Ansip teatas, et ta ei ole seda öelnud. Kuna peaminister Õhtulehega kompromissi ei saavutanud, kaebas ta lehe kohtusse. Eile tuligi kohtuotsus, mis kohustab Õhtulehte avaldama andmete ümberlukkamiseks nii veebis kui ka paberlehes samas suurus ja formaadis öiendi.

Ansip kommenteeris seda eile, et tema jaoks ei ole kohutuvõit selle juhtumi puhul kõige olulisem. „Minu jaoks

on oluline, et inimesed saaksid aru, mida tähendab ajakirjanduses kombinatsioon: nimi, koolon ja väide. Kas väide kooloni järel tähendab tõesti väljaande või ajakirjaniku väärtushinnangut või peab väide siiski kuuluma inimesele, kelle nimi seisab kooloni ees?“ küsis Ansip. „Kohus on asunud seisukohale, et väide peab kuuluma isikule, kelle nimi seisab kooloni ees.“

Probleemi tekitanud Õhtulehe artikkel ilmus eelmise aasta 29. mail, nädal pärast nn Silvergate'i algust ning selles tõlgendati peaministri Postimehele öeldut. ● **Vahur Koorits**

Tõukoer – midagi palju enamat, kui lihtsalt koer!

Kõik puhtatõulised koerad on ainulaadsed, väga erinevad ja väga erilised. Igale tõule omane välimik ja käitumuslikud omadused moodustavad tõu-standardi, mida võetakse arvesse näitustel ja võistlustel tõukoerte hindamisel.

• Igale tõul on kindlad toitumisvajadused

Iga tõugu iseloomustab ainulaadne tunnuste kombinatsioon, mille moodustavad suurus, karvkate ning morfoloogilised ja käitumuslikud omadused. **Need erinevused tähendavad seda, et igal tõul on ka kindlad toitumisvajadused.**

- **Yorkshire'i terjerite** peen ja siidine ning pidevalt kasvav karv vajab kvaliteetseid rasvhappeid, et karvkatte kvaliteet paraneks. Samuti on vaja valke, milles leidub rohkesti väävlit sisaldavaid aminohappeid, et suurendada keratiini sünteesi ja karvakasvu.
- **Prantsuse bulldogid** vajavad väga erilise lühipealistele omase lõualuu tõttu toidupalasid, mille suurus ja kuju hõlbustavad toidu haaramist ning soodustavad toidu närimist, mis oma korda aitab kaasa hea suuhügieeni hoidmisele.
- **Labradorid**, kellel on sageli kalduvus kehakaalu tõusule, vajavad vähese kalorisaldusega nälgatunnet vähendavat toitu ja toidupalasid, mis on kujundatud nõnda, et toidu maht oleks suurem.
- Aktiivsed ja lihaselised **saksa lambakoerad**, kelle liigesed on pideva surve all, vajavad kaitsvate toitainete poolest rikast toitu.

• Igas vanuses koertel on oma toitumisvajadused

Kutsika toitumisvajadused erinevad täiskasvanud koerte omadest:

- Noortel koertel on veel väga tundlik **seedesüsteem** ja nende seedimisvõime areneb aeglaselt. Seetõttu tuleks piirata teatud mõõdukalt assimileeruvaid toitaineid, nagu näiteks tärklist, ning panna suuremat rõhku kergesti seeditavatele valkudele, mis aitavad toetada optimaalset seedimist ja tõhustada toitainete mobiliseerimist.

- **Kutsika immuunsussüsteemile** tulevad kasuks antioksüdandid (tauriin, luteiin ning vitamiinid C ja E) ja manno-oligosahhariidid, mis aitavad toetada kaitsemehhanisme soolestikus. Samuti on vajalikud oomega-3- ja oomega-6-rasvhapped.

• Üks kindel tõug + üks kindel vanus = üks kindel toit!

44 aastat on Royal Canin'i toitumisspetsialistid ja loomaarstid teinud tihedat koostööd koerakasvatajatega, kellel on suurepärase teadmised oma kasvatavast koeratõust. Samaselt neile on ka **Royal Canin võtnud teadmised ja austuse loomade suhtes oma lähenemise aluseks. Lähenemise põhiideeks on lemmikute vajaliket toitainetepäpnekogus.**

Ainulaadse kuju, **tekstuuri ja suurusega Royal Canin'i Breed Health Nutritioni toidupalad** on palju enamat, kui lihtsalt toit. ainete mahutid. Nende kohandatud koostis vastab iga tõu spetsiifilistele toitumisvajadustele.

HEA TEADA

Kutsikad jõuavad täiskasvanuikka erinevas vanuses; vastavalt tõule võib sünnist täiskasvanuikka jõudmine võtta aega 6, 12, 15 või isegi 24 kuud!

Spetsiaalselt puhtatõulistele koertele kohandatud toit B R E E D H E A L T H N U T R I T I O N

Toetudes oma teadmistele koerte tervislikust toitumisest on Royal Canin välja töötanud Breed Health Nutritioni tootesarja, et vastata 22 erineva tõu täiskasvanud esindajate ja juunioride toitumisvajadustele. Igale tõule on nüüd olemas spetsiaalne toitumislahendus.

Royal Canin'i tooted on saadaval lemmikloomapoodides ja valitud aianduskeskustes, kus on lemmikloomatoodete müügiala.

40
YEARS
of
HEALTH
NUTRITION

ROYAL CANIN

Üha enam pisipätte jätab neile mõistatud üldkasuliku töö teg

2007. aastal määrati üldkasuliku töö tunnid 188 inimesele, 2011 oli neid inimesi juba 2724.

Kõige sagedamini jätavad üldkasuliku töö tegemata narko- või alkoholiprobleemidega vargad.

Populaarsemad üldkasulikud tööd on tänavate koristus ja mitmesugused heakorratööd.

Dannar Leitmaa
dannar.leitmaa@ep.ee

Värske justiitsminister Hanno Pevkur pidas läinud nädalal vanglateenistuse päeval kõne, kus leidis, et Eestis võiks vange vähemaks jätta. See tähendaks alternatiivkaristuste sagemist, kus vanglakaristuse asemel saadetakse pisikurjategija üldkasulikkude tööd (ÜKT) tegema. Samal ajal tõdeb justiitsministeeriumi eelmisel aastal valminud analüüs, et üha rohkem kurjategijaid jätab endale määratud töö tegemata.

Üks kurikuulsamaid ÜKT-le saadetuid isikuid on prostitsutsiooni vahendamisele kaasa aidanud striptärimees Indrek Mandre, kes täidab oma töötunde hooldushaiglas. Mandrele määratud 1458 tundi tähendab peaaegu maksimaalset võimalikku üldkasuliku töö hulka. ÜKT-d mõeldakse lihtsa valemi järgi – karistusena saab seda määrata maksimaalselt kaheaastase vanglakaristuse asemel, kusjuures üks vanglapäev tähendab kahte töötundi.

Pooltel jääb lõpetamata

Ometi leiab justiitsministeeriumi statistika, et nii suurearvulise üldkasuliku töö puhul jäta- vad ligi pooled karistatud oma töö lõpetamata. „ÜKT-le määramiste arv vangistuse asemel on aasta-aastalt kasvanud ja selle karistusliigi kasutamisel on ka Eesti elanike laialdane toetus,” seisab justiitsministeeriumi analüütiku Andri Ahvena koostatud kriminaalpoliitika analüüsis. „Probleemiks on ÜKT negatiivselt lõpetanud isikute kasvav arv ja osakaal.”

Ahven leiab analüüsis, et poolleijätmine tuleneb sellest, et ÜKT-le on suunatud sõltuvus- aineid tarvitavaid või tööks vähemotiveeritud isikuid. Nii näiteks ei suutnud 2011. aastal endale määratud üldkasuliku tööd lõpetada koguni kaks kolmandikku narkootikumide tarvitamise eest karistatud süüdimõistetu, alkoholi- joo- bes seadust rikkunudel jäi see protsent 41 ja teistel karistatu- tel 21 juurde.

87 protsenti ÜKT tegijaid ei ilmunud kohale või jättis töö poole pealt katki.

Sõltlaste puhul üldkasulik töö uue kuriteo toimepanemise riske ei maanda.

Kuidas ÜKT-d määratakse?

Kuriteo toimepanijat saab Eestis üldkasulikule tööle määrata kolmel viisil.

- Vangistuse asenduskaristusena – kuni 1460 tundi, kus üks päev vanglas = kaks tundi tööd.
- Oportuuniteedi printsiibil, lõpetades menetluse avaliku menetluse puudumisel ja süü väikse korral – kuni 240 tundi.
- Aresti asenduskaristusena väärtegude puhul – kuni 60 tundi, kus üks päev arestimajas = kaks tundi tööd.

Üldkasuliku töö valdkonnad ulatuvad seinast sein – peale eespool mainitud hooldushaigla töö võib mõni ÜKT tegija käia õpetamas õpiraskustega lapsi, valvata noorte klubi bändiruumi, aga näiteks on mõne aasta eest pakkumisel olnud ka võimalus abistada laibavedajaid. „Kõige levinumad ÜKT tegijaile pakutavad tööd on väline prügikoristus, heakorratööd, jäätmete sorteerimine, pargikoristus, haljastustööd, küttepuude tegemine ja nii edasi,” loetles justiitsministeeriumi pressiesindaja Priit Talv.

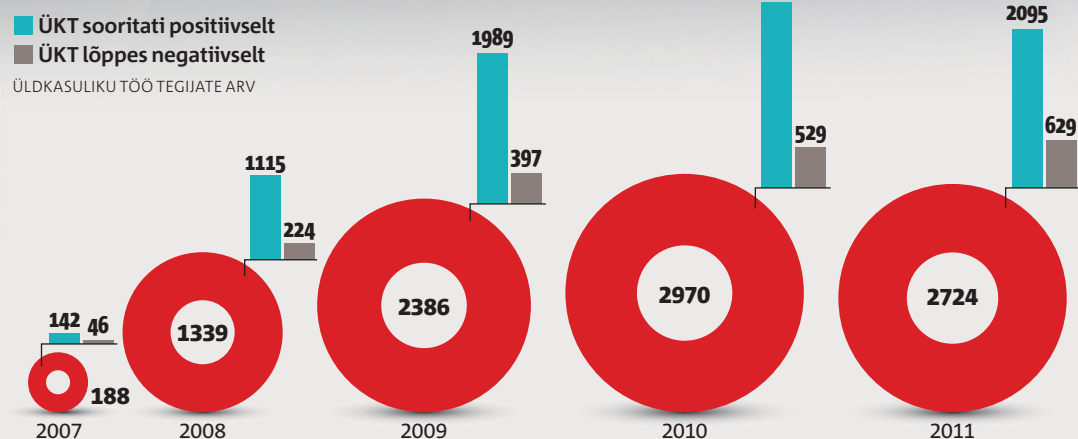
Näiteks Pirit linnaosa võimaldabki pisirikujatel tegeleda heakorratöödega. Töö pole keeruline, talviti kuulub tegevuste hulka tänavate lumepuhastus ja libedustõrje, kevadel võib tegeleda haljastusega, suvel koristada randa ja sügisel lehti. Ometi leidub seal inimesi, kes töötunde ära ei tee. „Valdavalt on inimesed oma tööülesannetesse kohusetundlikult suhtunud ja määratud töö korralikult ära teinud, kuid on tõepoolest neid, kes ei ilmu kokkulepitud ajal kohale ega ole ka töögraafikut ümber teinud,” selgitas linnaosa pressiesindaja Andre Hanimägi. „Sellisel juhul tegeleb nende inimestega edasi juba politsei, kes saadab materjalid uuesti kohtusse.”

Justiitsministeerium uuris analüüsis poolleijätmine põhjuseid ja leidis, et koguni 87 protsenti kohtu või prokuratuuri poolt määratud üldkasuliku töö tegijatest ei ilmunud üldse oma karistust täitma või jätsid nad oma kohustuse täitmata juba enne poolle

Üldkasuliku töö tegijate arv on 14 korda suurenenud

Aastatega on järsult suurenenud ÜKT-tegijate arv. Samuti on kasvanud negatiivsete lõpetajate ehk nende inimeste hulk, kes ei tee ÜKT-d ära.

Eestile sobib kaudselt valitud president

Poliitikud usuvad, et otsevalimised sobivad riiki, kus president on ühtlasi ka valitsusjuht.

Epp-Mare Kukemelk
uudised@ep.ee

Ehkki Tšehhis toimusid eelmisel nädalal esimesed presidendi otsevalimised, mille või-

tis vasaktsentristlik ekspeaminister Miloš Zeman, pole see Eestile eeskujuks ja meie riigile sobib paremini kaudselt valitud president, leiavad siinsed poliitikud.

Isamaa ja Res Publica Liitu kuuluv riigikogu liige Mart Nutt tõdes, et presidendi otsevalimine ei ole poliitilise kultuuri küpsuse, vaid valiku küsimus. „Presidendi otseva-

limine sobib riigikorra juurde, kus president on ühtlasi valitsusjuht,” ütles Nutt. „Parlamentarises riigis on presidendil tasakaalustav roll ja selleks sobib paremini kaudselt valitud president.”

Suured sisepinged

Nutt lisas, et nendes parlamentaarsetes riikides, kus presidenti valitakse otse, on

tihtipeale suured võimudevahelised sisepinged. „Tšehhis on need olnud ka varem, kuid presidendi otsevalimine neid kindlasti ei leevenda, vaid pigem süvendab,” nentis Nutt.

„IRL on seisukohal, et Eestile sobib paremini parlamentaarne demokraatia ja presidenti ei peaks otse valima,” kinnitas ta.

SDE fraktsiooni aseesimehe Eiki Nestori sõnul on Eesti põhiseadusega presidendile antud volituste puhul loomulik, et presidenti valib riigikogu või valijameeste kogu. „Kui tekib arutelu teemal, kas peaks presidendi volitusi laiendama, siis tuleks otsevalimised kõne alla,” ütles ta.

Nestori sõnul ei saa tekitada olukorda, kus otsevalitud

presidendilt oodatakse rohkemat, kui põhiseadus tal- le õigust annab. „See poleks aus ei valijate ega ka sellisel moel valitud presidendi suhtes,” kinnitas Nestor.

Riik ummikusse

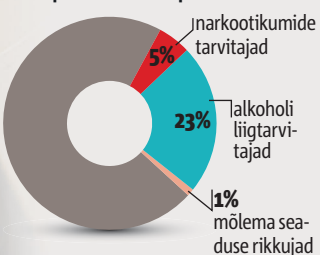
Debatt presidendi võimalikust otsevalimisest tõuseb Eestis ikka ja jälle avalikkuse ette, kui iga viie aasta tagant valijameestekogus uus riigipea valitakse. Viimaste presidendivalimiste ajal, augustis 2011 avaldas ajakirjanik ja poliitikaanalüütik Erkki Bahhovsky

e karistuseks emata

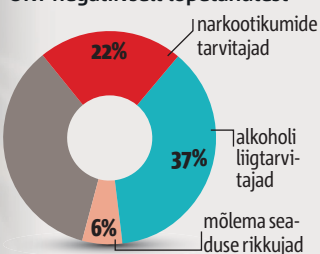
Oluliseks takistuseks ÜKT edukal sooritamisel võivad saada sõltuvusprobleemid. 2011. aastal lõpetanute puhul oli peamiste kuriteoliikide võrdluses negatiivselt lõpetanud kõige enam varavastase kuriteo eest karistatute seas ja kõige vähem liikluskuriteo eest karistatute seas.

2011. AASTA STATISTIKA

ÜKT positiivselt lõpetanustest

ÜKT negatiivselt lõpetanustest

■ Negatiivselt lõpetanud ■ Positiivselt lõpetanud

Allikas: justiitsministeerium; foto: Andres Putting; graafika: Maret Müür

töötundide täitumist. „Nende puhul on tüüpiline ajakava mittejärgmine ja tööst kõrvalehoidumise õigustamiseks mitmesuguste ettekäänete esitamine, sageli esines ka muid rikkumisi, nagu registreerimisele mitteilmumine, loata ära sõit või sõltuvusainete tarvitamine,” seisab analüüsis.

Uuesti samale teele

Nagu eespool mainitud, on ÜKT pooleli jätmisega enimpus alkoholi- ja narkosõltuvustega pisivargad. „Sõltuvusprobleeme esines vähemalt 42 protsendil ÜKT negatiivselt lõpetanud isikutest. Sõltuvusprobleemidega isikutest ligi 60 protsenti on ÜKT-le suunatud varavastase kuriteo eest,” toob analüüs esile.

Piltlikult öeldes tähendab see, et viie aastaga umbes 14 korda kasvanud ÜKT-le määramine on kaasa toonud olukorra, kus see karistus määratakse ka inimestele, kes on korduvalt raha saamiseks vargile käinud ning karistuse järel uuesti samale teele läinud. Justiitsministeeriumi analüüs pakub olukorra lahenduseks välja mitmeid lahendusi, kus

ühaks võimaluseks on sõltuvusprobleemidega ja ohurühma jäävatele kurjategijatele peale ÜKT ka erinevaid sotsiaalprogramme määrata. „ÜKT tegijatest arvestatav osa on kuriteo toime pannud joo- bes või on seda soodustanud alkoholi- või uimastisõltuvus. Nende inimeste puhul üldkasulik töö kui selline uue kuriteo toimepanemise riske ei maanda,” leiab analüüs.

2011. aastal saadeti töökaristuse saanud inimestest peale selle veel erinevatesse sotsiaalprogrammidesse kõigest 3,7 protsenti ning ravile 0,6 protsenti inimesi. Ahven toob ühe üldkasuliku töö paremaks muutmise soovitusena esile, et analüüsida tuleks pakutavate sotsiaalprogrammide sobivust, suurendada nende pakumiste mahtu ja vajaduse korral arendada uusi programme.

Kuna sõltuvusprobleemidega kurjategijate ÜKT jääb lõpetamata ja pahatihti sooritavad nad uue kuriteo, siis soovib Ahven võimaldada üldkasuliku töö arvelt suunata mõned selliste probleemidega isikud anonüümsetesse abigruppidesse. ●

Skandinaavias lühem ÜKT

Eestis on maksimaalne määratud ÜKT-tundide arv 1460, mis tähendab kaheaastase vanglakaristuse asendamist tööga. Norras on samal ajal maksimummäär 420 tundi, Taanis-Rootsis 240 tundi ja Soomes vaid 200 tundi.

Kuna kõige enam jätavad ÜKT täitmise pooleli just suurema karistuse saanud inimesed, siis on justiitsministeeriumi analüüsis kaks soovitus, mis vähendaks tunduvalt maksimaalset määratud tundide arvu.

„Vähendada vangistuse asendamisel ÜKT-ga päevamäära, nii et üks päev vangistust võrduks ühe või pooleteise tunni üldkasuliku tööga praeguse kahe tunni asemel – ÜKT tundide arvu ülempiir oleks seega kaheaas-

tase vangistuse korral vastavalt 730 või 1095 tundi,” kõlab analüüsi esimene soovitus. Kasutades näidiseks emplarina prostitutsiooni vahendamisele kaasa aidanud striipärimeest Indrek Mandret, siis talle tähendaks see kahe aasta jooksul vastavalt 729 või 1093,5 tunni töö tegemist.

Teine Ahvena ettepanek tähendanuks Mandrele, et vanglast tal pääsu polnuks. „Alternatiiviks on piirata ÜKT-ga asendatava vangistuse maksimaalset kestust praegusest kahelt aastalt ühele aastale, kuid jätakuvalt võrduks üks päev vangistust kahe tunni ÜKT-ga. Sel juhul oleks ÜKT tundide arvu ülempiir üheaastase vangistuse korral 730 tundi.”

eest vastutavaid keskpanga ametnikke. Pärast 1993. aasta Tšehhoslovakkia lagunemist on tšehhid olnud kaks presidenti: sametrevolutsiooni kanglane Václav Havel ja euroskeptik Václav Klaus. ●

Täna Delfis: Tõstamaa kiisamisvideo: kuidas kaitsta õpetajaid sõnakuulmatute õpilaste eest?

Riigikogu moodustas VEB-i komisjoni

Neli parlamendierakonda ja neli demokraatide ühendusse kuuluvat saadikut algatasid eile otsuse eelnõu, et moodustada uurimiskomisjon VEB fondiga seotud ebaseaduslike tehingute väljaselgitamiseks. Loodava komisjoni liikmeteks saavad sotsiaaldemokraat Andres Anvelt, reformierakondlane Väino Linde, keskerakondlane Aivar Riisalu, Marko Pomerants Isamaa ja Res Publica Liidust ning demokraat Rainer Vakra.

Komisjoni ülesandeks on selgitada välja riikliku VEB fondi moodustamise, töökorralduse, juhtimisega, aga samuti aastatel 1993–2012 sooritatud tehingutega seotud asjaolud ning lahendada põhiküsimus: miks saatis Eesti Pank Venemaa Välismajandus pangale valeandmeid sisaldanud kirja ning millistel asjaoludel ja milliseid tehinguid sooritati nimetatud kirja põhjal.

Riigi peaprokurör Norman Aas suhtus komisjoni uurimisest kriminaalmenetluseni jõudmise võimalusse skeptiliselt, sest toonased võimalikud kuriteod on tänaseks tõenäoliselt aegunud.

Komisjon peab riigikogule ja avalikkusele oma järeldused esitama 1. oktoobriks. ● Delfi

Narkosurmade arv oli mullu rekordtasemel

Hoolimata üldisest

kuritegude arvu langu-

sest suri narkoüledoosi

kätte rekordarv inimesi.

Erik Rand

uudised@epl.ee

Eile tutvustati justiitsministeeriumis 2012. aasta kuritegevuse ülevaadet. Statistika järgi registreerisid uurimisasutused ja prokuratuur mullu 41 006 kuritegu, mis on 2011. aastaga võrreldes 4% vähem.

Riigi peaprokuröri Norman Aasa sõnul pöörasid uurimisasutused ja prokuratuur mullu endist viisi suurt tähelepanu organiseeritud ja raske kuritegevuse avastamisele, samuti alaealiste vastu sooritatud seksuaalkuritegudele.

Hulk lisaressurssi

Kui aga kuritegude arv üldiselt mullu kahanes, siis narkosurmade arv jõudis rekordtasemele. Uimastite tõttu hukunute arv suurenes võrreldes 2011. aastaga 28 inimese ehk 21 protsendi võrra 132-lt 160-ni, mis on Eesti kõigi aegade kõrgeim näitaja. Seda hoolimata asjaolust, et uimastivastases võitluses rakendati mullu mitmeid lisaressursse: narko-

kuritegevuse vastasteks eriope ratsioonideks eraldati 350 000 eurot ja kuus lisaametnikku, lisaks loodi uimastiennetuse valitsuskomisjon, mille eesmärgiks on narkovaldkonna strateegiliste eesmärkide ja prioriteetide seadmine.

Rekordnäitaja alla saamiseks ei ole Aasal head rohtu välja pakkuda. „Kohtu alla antud organiseeritud narkoku-

Palju surmajuhtumeid esineb äsja vanglast vabanenud isikute puhul.

ritegevuse juhtumite ja kuritegelike ühenduste arv on oluliselt tõusnud,” tõdes ta.

„Väga palju narkosurma juhtumeid esineb vahetult vanglast vabanenud isikute puhul. Probleem on selles, et nende organismi resistent-sus narkootikumidele on tunduvalt vähenenud. Kui enne vanglasse minekut, mil nad pidevalt narkootikume tarvitasid, poleks sama kogus võib-olla teada, siis vanglast vabanedes osutub see kogus surmavaks,” kirjeldas Aas probleemi. ●

Kalmer Liivamaa

turvatoõtaja, endine kaitseliitlane ja sõdur

„Turvatunne ja selle loomine on minu jaoks oluline. G4Sis tunnen, et saan ühiskonna turvalisemaks muutmisele kaasa aidata.”

G4S ON MISSIOONITUNDEGA TÖÖANDJA!

Tule ja ühine meie sotsiaalselt vastutustundliku teenindustevõttega!

Pakume:

- kvaliteetseid koolitusi s.h tasuta kvalifikatsioonikoolitust
- kollektiivlepingust tulenevaid õigusi ja soodustusi
- mitmekesist tööd ja karjäärivõimalusi
- sportimisvõimalusi G4S spordiklubis
- soodsat ühiselamukohta
- stabiilset sissetulekut
- paindlikku tööaega

Lisainfo telefonil 6511 787, 13322 või e-posti aadressil personal@ee.g4s.com. Vaata meie tööpakkumisi www.g4s.ee/karjaar.

Sinu turvaline tööandja

Riik püüab noori suunata firmasid looma ja äri ajama

Mis meist saab?

Tuuli Jõesaar
tuuli.joesaar@epl.ee

Riiklikku õppekavasse toodud ettevõtlusõpe annab noortele esimese ärikogemuse õpilasfirmas tegutsedes.

Kui ükski tööandja noort ja kogemusteta koolilõpetajat endale palgata ei soovi, on noorel peale uuesti õppima mineku ja tasuta vabatahtlikutöö veel üks variant: võtta sõbrad kampa, mõelda välja äriidee ja hakata iseendale tööandjaks. 9. veebruaril peetakse Tallinnas Kristiine keskuses õpilasfirmade laata, millel osalejate arv on muljetavaldav. „Sinna tuleb üle Eesti kokku ligi 130 õpilasfirmat,” ütles Junior Achievement Eesti (JA) juhatause liige Merike Elmik. JA on sihtasutus, mis on Eestis juba 20 aastat edendanud ettevõtlusõpet. Junior Achievementi programmi järgi õppis 2010/2011. õppeaastal ettevõtlust 661 klassitüüti alg-, põhi- ja keskkooliõpilasi. Kui suur on üldhariduskoolides ettevõtluse valikaineid õppivate laste arv kokku, jäi eile teadmata, kuna haridusministeerium ei jõudnud statistikat koondada.

„Õpilasfirma idee tuli nii, et mõtlesime sõpradega, millest on Eestis puudu. Leidsime, et puudu on armastusest. Nalja visates tuligi mõte, et hakkaks kiirkohtinguid korraldama. Algul tundus, et see on liiga hullumeelne idee, aga praeguseks on selge, et

Õpilasfirmat Kelm veab neli 21. kooli õpilast. Pildil vasakult paremale: Kristiina Taukul, Elina Peekmann, Liisa Aavik ja Merilyn Renser

Foto: Vallo Kruuser

huvilisi on palju,” rääkis Tallinna 21. keskkooli õpilasfirma Kelm suhtekorraldusjuht Liisa Aavik, kes tavaelus on 11. klassi õpilane. Firma värskeim

Õpilasfirma idee tuli, kui leidsime, et Eestis on puudu armastusest.

projekt on eakatele korraldatav tutvumiskoht, kuhu praegu registreerida saab ja mis tundub kujunevat menukaks ettevõtmiseks. „Mul on 25 vastamata kõnet nelja tunniga,” ütles Aavik. Tulevikku vaadates lisas Aavik, et firma neljaliikmeline tuumik kaalub ettevõtlusega tegelemist ka edas-

pidi. „Meil on sihid olemas, plaanime pärast keskkooli edasi õppida, näiteks mina tahan saada advokaadiks. Aga nüüd oleme saanud ka ettevõtluspsühi, nii et võib-olla tegeleme hariduse omandamise kõrvalt sellega edasi,” rääkis ta. Veebruaris Kristiine keskuses laadale kogunevate õpilasfirmade tegevusalade valik on muljetavaldavalt lai: valmistatakse nii kehahooldestooteid, õppevahendeid, ehteid, helkurid, parkimiskellasid, mobiilitarvikuid kui ka isegi mööblit.

Firma annab kogemuse

Sellest on näha, et riikliku õppekava uuendus – gümnaasiumi õppekavasse kohustusliku valikainena lisatud majandus- ja ettevõtlusõpe – hakkab end ära tasuma. Kohustuslik

valikaine tähendab, et kui koolis on lapsi, kes soovivad ettevõtlust õppida, peab kool neile seda võimaldama. Ettevõtlusõppe nõudmine hakkab loodetavasti leevendama probleemi, mille tõi esile rahvusvaheline Gem-uuring (vt kõrvallugu).

Kadrioru saksa gümnaasiumis ettevõtlust ja majandust õpetav Kaja Jakobson ütles, et ettevõtlusõpe on küll hea, kuid selle raames tuleks alati luua ka õpilasfirma, kuna noorel jääb muidu saamata praktiline kogemus. „Ühed mu õpilased löid õpilasfirma, millest sai juba keskkooli viimases klassis osauhing ja nad tegutsesid siiani. OÜ Märter kirjastab matemaatika ja teiste ainete raudvara raamatuid ja on selles väga edukas,” tõi Jakobson näite. ●

Uuring: eestlased tahavad meeleldi ettevõtjaks hakata

Globaalne Ettevõtlusmonitor (Global Entrepreneurship Monitor ehk GEM) on iga-aastane paljudes riikides samal ajal korraldatav ettevõtlusaktiivsuse hindamise projekt. 2012. aastal osales 68 riiki, sealhulgas esimest korda ka Eesti.

Arengufond on koostanud uuringust kokkuvõtte, mis toob esile, et Eestis on peamisteks ettevõtlust takistavateks teguriteks ettevõtlusalaste teadmiste ja oskuste ebapiisavus, hariduse vähe- ne suunatus loomingulisusele ja algatusvõimele, teadmiste kehv ülekandumine akadeemiast ettevõtlusse ja ühiskonnas leviv negatiivne suhtumine ettevõtjatesse. Alg- ja põihariduse tasemel ei pöörata ettevõtlusele peaaegu mingit tähelepanu.

Teisalt osutab uuring, et eestlastel on suur huvi ettevõtluse vastu, kuid alustatud ettevõtetest jäävad siin pikemaajaliselt tegutsema vähesed. Ettevõtteid, mis on tegutsenud üle kolme ja poole aasta, on meil kaks korda vähem kui varase faasi ettevõtjaid kokku. See on poole väiksem määr kui Euroopa arenenud riikides.

Uuringu kokkuvõtte koostajad nendivad samas, et see arv ei pruugi olla ilmingimata muretekitav: kuna GEM-uuring tehti Eestis esimest korda, siis võib arvude selline vahe tähendada lihtsalt ettevõtluses tegutsemise huvi järsku kasvu viimastel aastatel ning kolme aasta pärast on praegustest alustavatest ettevõtjatest saanud juba väljajunud ettevõtjad.

Elektrinäit tuleb esitada vanaviisi

Elektrinäidu esitamine pole võrreldes eelmise aastaga muutunud. See tuleb ikka saata võrguettevõttele, kelle piirkonnas klient asub, kinnitas Eleringi kommunikatsioonijuht Ain Köster. Kui klient vahetas elektriturust avanedes elektrimüüjat, näiteks Eesti Energia Elektrumi vastu, siis tema võrgufirma on ikka sama, suuremas osas Eestis Eesti Energia ehk tema võrguettevõtja Elektrilevi. Kuna Elektrilevi kliente teenindab endiselt Eesti Energia klienditeenistus, saavad inimesed näite esitada ikka nii Elektrilevi kodulehel oleva e-teeninduse kui ka Eesti Energia varasemate näidukanalite kaudu, näiteks lühisõnumiga või näidutelefonile helistades.

Kui klient on saanud näidu võrgufirmale, edastab see näidu omakorda Eleringi andmelattu ehk elektriturust infosüsteemi. Andmelao kaudu jõuab näit elektrimüüja, näiteks Elektrumini. Klient aga esitab näidu ühe korra.

Arveid tuleb kliendile kaks tükki: üks tarbitud elektri, teine võrguteenuse eest. Kösteri sõnul on ka võimalik, et mõned firmad on omavahel kokku leppinud ja esitavad ühise arve, näiteks kui Elektrilevi teeninduspiirkonnas olev klient ostab elektrit Eesti Energialt. ● Merle Must

Peagi saab pealinnaga prügilepingut sõlmida

Keskkonnaamet lubab, et tehniliste apside pärast veninud prugi.ee veebileht avatakse veebruarist.

Lauri Tankler
lauri.tankler@epl.ee

Juba detsembrikuus välja kuulutatud, kuid seni üpris napisõnaliselt avalikkusele teavitatud prügiveo ümberkorraldus algab 1. veebruarist, kui Põhja-Tallinna linnaosa elanikud saavad hakata linna keskkonnaametiga prügiveoteenuse lepinguid sõlmima.

Eile õhtul korraldati Salme kultuurikeskuses linnaosa inimestele esimene infopäev, kus keskkonnaameti töötajad

jagasid infomaterjal ja vastasid küsimustele: kus, millal ja kuidas saab lepinguid sõlmida ning mis elanike jaoks muutub. Põhjatatallinlastele teeb suuremat muret äravedude sagedus ja biojätmete kogumine.

Siiani on infot jagatud lünklikult, sest näiteks detsembrikuus pealinnameedias reklaamitud veebileht prugi.ee polnud eilseni veel pilti ette saanud. Sellele lehele peaks tulema kogu informatsioon Tallinna prügiveoteenuse kohta.

Põhja-Tallinna kaks prügiveopiirkonda on esimesed, kus äravedu hakkab korraldama linn. Linna keskkonnaameti juhataja Kertu Tiitso

Põhja-Tallinna elanikele jagati uue prügikorralduse kohta infot eile Salme kultuurikeskuses.

Foto: Rauno Volmar

sõnul ei muutu korteriühistu või eramajaomaniku jaoks sisuliselt rohkem midagi kui see, kellega äraveoleping sõlmitakse. „Meie sõlmime koda-

nikuga lepingud ja osutame neile mahutite tühjendamise teenust,” ütles ta. Eesmärk on madalam hind ja kõrgem kvaliteet – mõlemat peab veel

esimeste kuudega kohalikele tõestama.

Tiitso sõnul saab lepinguid sõlmida alates 1. veebruarist, sest uus äravedaja hakkab Põhja-Tallinnas sõitma juba märtsist. Veebruarist läheb teave ka prugi.ee kodulehele. „Seal on ülevaate kogu informatsioon: lepingud, tüüptingimused, hinnakirjad, uudised, infopäevad linnaosades, kuidas sõlmida lepinguid ja muu selline,” selgitas ta. „Näiteks ei hakka linn pakkuma konteinerite renti. Seda pakuvad edasi senised vedajad.”

Tiitso rääkis, et tal on kokkulepe ka seniste prügivedajatega, et nad hakkavad pakkuma ka konteinerite väljaostmise võimalust. ●

ÜHE LAUSEGA

KOOSTÖÖ

Balti riikide kaitseministrid sõlmisid eile Lätis toimunud kohtumisel uuendatud koostöölepingu, mille järgi juhib tänavu kolme riigi kaitsekoostööd Eesti.

KOHALIK VÕIM

Keskerakond otsustas lahkuda Paide võimukoalitsioonist, sest pole rahul IRL-i esindajast linnapea Kai-do Ivaski tegevusega.

TRAHVID

Alates 1. jaanuarist, mil Tallinna ühistransport läks üle uuele süsteemile ja tallinlased said tasuta sõiduõiguse, on munitsipaalpolitsei koostanud üle 400 trahviotsuse.

VISIIT

Kolmapäeval ja neljapäeval viib Eestis ametlikul visiidil Gruusia välisminister Maia Panjikidze, kes kohtub oma Eesti kolleegi ja teiste riigijuhtidega.

SÜÜRIA PÕGENIKUD

Süüria naaberriikides on registreeritud või ootab registreerimist juba üle 700 000 Süüriast pärit põgenikku, teatas ÜRO pagulaste ülemvoliniku ametkond. **ERR**

LÕUNA-KOREA PRESIDENT ANDIS SÕPRADELE ARMU

Lõuna-Korea ametist lahkuv president Lee Myung-bak eitas, et ta on võimu kuritarvitanud, andes armu korruptsioonis süüdi mõistetud abidele ja kaastöölisele. Lee pressiesindaja sõnul anti 55

isikule armu vastavalt seadustele ja protseduurinõuetele. Lõuna-Korea peatselt ametisse astuv uus president Park Geun-hye nimetas Lee sammu kahetsusväärseks. **Delfi**

MOSKVA SUURE TEATRI BALERIIN PÕGENES

Üks Moskva Suure Teatri tuntumaid baleriine Svetlana Lunkina põgenes Venemaalt Kanadasse, põhjuseks ähvardused, millesse on segatud tema abikaasa, teatas ajaleht Izvestija. Kuigi tema

probleemid ja Suure Teatri balleti kunstilisele juhile Sergei Filinile korraldatud happierünnak ei ole omavahel seotud, näitab tuntud isiku põgenemine teatri pingelist õhkkonda. **Delfi**

„Kliinilises surmas” Sloveenia tukerdab edasi

Erikomisjon süüdistab nii Sloveenia peaministrit kui ka riigi opositsiooni-juhti korruptsioonis.

Kaivo Kopli
kaivo.kopli@epl.ee

Sloveenia ja Eesti vahel on nii mõnelgi puhul leitud ühisjooni. Tõepoolest, kaugelt vaadates on ju tegemist vaat et ühesuuruste väikeriikidega, mis mõlemad olid ühe kunagise liitriigi n-ö parimad palad ja hiljem juba edukad Euroopasse integreerujad, saades hakkama ka tubli majanduskasvuga. Ja viimasel ajal on võrreldav ka see, et suurima opositsiooni-juht on pealinna linnapea.

Sellega ühisjooned ka lõpevad. Sloveenia majandus on languses, pankade probleemide tõttu ollakse EL-ilt päästepaketi vastu võtmise lävel, juba mitu kuud on toiminud üsna suured säästumeetmed vastasest meelevaldused ja nii peaministrit kui ka opositsiooni-juhti süüdistatakse peaaegu ametlikult korruptsioonis. Tagasi ei astu kumbki, kuid vähemasti valitsusjuhi puhul on see ilmselt varem või hiljem paratamatu.

Sloveenia ajaleht Delo kuulutas juba jaanuari keskel, et valitsus olevat kliinilises surmas. Arvati, et peaminister Janez Janša astub mõne päeva jooksul tagasi. Aga arvati ka, et ta jääb võimust kinni hoidma. Jaanuari algul oli korruptsioonivastane komisjon (sõltumatu riigiasutus) lõhanud pommi, teatades, et nii Janša kui ka Ljubljana linnapeast opositsiooni-juht ja suurima parlamendifraktsiooniga partei liider Zoran Janković on „süsteemaatilisel ja korduvalt seadust rikkunud”, jättes deklareerimata osa tulusid ja jagamata ka komisjonile selgitusi.

Suur korruptant?

Janšale pannakse süüks, et ta on kasutanud enam kui 200 000 euro ulatuses tundmatu päritoluga raha, mis ületab nii tema deklareeritud sissetulekut kui ka sääste. Samuti on ta komisjoni raporti kohaselt omandanud kinnisvara, mida kaudselt rahastas üks olulisemaid riiklikke tellimusi saavaid ehitusfirmasid. Jankovićile heidetakse ette, et linnapeaks oldud kuue aasta jooksul on ta jätnud deklareerimata 2,4 miljoni euro

Meelevaldajad plakatitega, millel on korruptsioonisüüdistuse saanud pealinna meeri ja peaministri (paremal) pilt ning läbipõrumisele viitav tekst.

Foto: AFP/Scanpix

Janša olevat kasutanud enam kui 200 000 eurot tundmatu päritoluga raha.

Sloveenia majandus on languses, ollakse EL-i päästepaketi vastu võtmise lävel.

ulatuses varasid. Samuti peab ta komisjoni arvates selgitama linna ja tema poegade firma vahelisi mitmemiljonilisi tehinguid ning osa neis liikunud raha kandmist oma pangakontole.

Ent pomm näib olevat lõhenud vaid osaliselt. Janša eitab süüd, tema Demokraatlik Partei (SDS) süüdistab opositsiooni vandenõus. Kehvavõitu on see väide muidugi seetõttu, et opositsiooni-juhtki on tule all. Süütenöör võttis aga siiski tuld, sest viieliikmelise valitsusliidu partnerid hakkasid Janšast ära pöörduma. Esimesena lahkus koalitsioonist Kodanikunimekiri ja valitsus jäi seega ilma parlamendienamusest. See on aga alles algus. Pensionäride Partei ja Rahvapartei on teada andnud, et võivad lähinädalatel just Janša korruptsioonikahtluse tõttu valitsusest lahkuda. Sel juhul oleks järelejäänud valitsusliidul ehk peaministri SDS-il ja Uuel Sloveenial 90-kohalises parlamendis 30 mandaati.

See võib tähendada uusi valimisi veidi enam kui aasta

pärast eelmisi ja teha võimatuks Sloveenia pääsemise välismaise troika diktaadi alla langesemise, kui nii nimetada EL-i, IMF-i ja Euroopa Keskpanga päästepaketi vastuvõtmist. Kuid pole välistatud, et valitsusest lahkunud parteid toetavad valitsust reformiotsuste tegemisel veel mõnda aega.

„Enneaegsed valimised paiskaksid Sloveenia mitmeks kuuks teadmatusse ja selle ajaga läheks Sloveenia pankrotti,”

ütles Janša pressikonverentsil. Ta ei välistanud valimisi, kuid üksnes pärast seda, kui peamised päästmiseks pääsemiseks vajalikud reformid on saanud seaduse jõu. Lahkuya rahandusministri Janez Šušteršiči sõnul ei tohiks riigil olla probleeme eelarveliste finantseeringutega kuni juunini, mil tuleb tasuda suuremas koguses vanu võlgu. Eks siis selgub, kas suudetakse ise refinantseerida või on ikkagi vaja EL-i abi. ●

Rahvas tööseisakutes ja tänavail

Paar päeva pärast korruptsioonikomisjoni raportit tuli Ljubljana tänavale 10 000 meeleavaldajat, mida riigi kahemiljonilise rahvaarvu juures võib pidada suhteliselt suureks hulgaks. Nädala eest streikisid 100 000 avaliku sektori töötajat ja umbes 14 000 metalli- ja elektroonikatööstuse töötajat.

Tööstustöötajad soovisid suuremat palka, riigipalgalised protestisid palgakärpe (eelmisel

aastal 3%, sel aastal kavakohaselt 5%) vastu. Selge see, et korruptsioonisüüdistused on vaid suurendanud avalikkuse viha kulukärbe ja tööturereformide pärast. Nii ulatuslikke meelevaldusi pole muidu üsna tasases Sloveenias nähtud aastakümneid.

Esialgsel andmel vähenes Sloveenia SKT eelmisel aastal 2,4%, kolme aasta jooksul on see juba teine majanduslangus. Mullu kolmandas kvartalis ulatus aastane

langus 3,3%-ni, mis oli euroala suurim kukkumine Kreeka ja Portugali järel. Eelarvepuudujääk ulatus 4,2%-ni. Tööpuudust on 12%.

Paljud haritud sloveenid ei näe endal enam kodumaal suuremat tulevikku ja nagu märkis ajalehe Delo toimetaja Boštjan Videmšek, levib aramus, et Sloveeniast on saanud „väike Venemaa – ilma maavaradeta, aga oligarhidega”.

Venemaa keerab taas Ukraina gaasi kinni?

Jälle kord pingestuvad Ukraina ja Venemaa vaheliste gaasitarnetega seotud vaidlused.

Raimo Poom
raimo.poom@epl.ee

Ukraina riiklik gaasi- ja naftaettevõtte Naftohaz kinnitas esmaspäeval juba ringlema läinud jutte, et on saanud Venemaa Gazpromilt arve 7 miljardi dollari tasumiseks kasutamata gaasi eest.

Iseenesest pole asjaolus, et Gazprom kasutamata gaasi eest raha küsib, midagi erilist. Selle Vene gaasitarניה tüüplepingud näevadki ette kindlad gaasikogused, mille eest tuleb maksta. Ükskõik, kas gaas on leidnud kasutust või mitte.

2009. aasta alguses aset leidnud Vene–Ukraina gaasitüli järel, kui kraanide kinnikeeramine pool Euroopat külma kätte jättis, leppisid osapooled kokku kümneaastases tarnelepingus. Kokkuleppe kohaselt pidi Ukraina aastaks ostma 33,3 miljardit kuupmeetrit gaasi. Ent mullu ostis Kiiev vaid 25 miljardit kuupmeetrit, sellest ka siis Gazpromi nõue.

Olukord on muutunud

Aga Ukraina gaasiettevõttel pole raha, ammugi pole seda riigil. Seetõttu näevad eksperdid asjas kindlaid märke uue gaasitüli eelmängust, mille käigus Venemaa võib kraanid taas kinni keerata.

Asjaolu pani eile isegi Euroopa Komisjoni asjaosalisi manitsema. „Me eeldame, et mõlemad pooled – ehk Venemaa ja Ukraina – tagavad gaasitarnete mittekatkemise ja normaalse voolu nagu alati,” kommenteeris energiaministri Günther Oettingeri pressiesindaja Marlene Holzner.

Aga erinevalt 2009. aastast on Venemaal seekord võimalik Ukraina käsi väänata palju vabamalt. Tänu Läänemere rajatud Nord Streami gaasijuhtmele ei lõikaks Ukraina tarnete katkestamine enam Kesk-Euroopat gaasist ära.

Samuti usutakse, et Gazpromi seekordne ähvardus pole ilma varjatud motiivideta. Nimelt läheneb Ukraina kokkuleppele rahvusvahelise energiahiiu Royal Dutch Shelliga, mis tahaks arendada kildagaasi tootmist Donetskis kandis. See aga tähendaks Ukraina enda gaasisõltumatuse võimaliku kasvu, mis pole mõistagi Gazpromi ärihuvides. ●

EDUST TÖÖTURUL

See, kui edukana või mitte edukana tudeng tööturu jaoks ülikoolist väljub, sõltub ennekõike tudengist endast. Kui

õpitav eriala silma särema ei pane või kui seda võetakse lapsepõlve pikendamisena, siis pole tõenäosus kohe erialast

tööd leida kuigi suur. Ja ei pruugi üldse niipea tekkida.

ERR-I UUDISTOIMETUSE JUHT URMET KOOK (ERR)

PÕLEVKIVIST JA INNOVATSIOONIST

Energianäljas maailm vajab uusi lahendusi ning naftavarudest kordades suurema põlevkiviresursi kasutuselevõtu võti on

paljuski eestlaste käes. [—] Innovatsioon ei ole pitsa, mida saab veerand tunniga tellida. EESTI ENERGIA JUHT SANDOR LIIVE (PÕHJARANNIK)

KAHEKSATEISTKÜMNES LUGU: kuidas lapsena käe kaotanud mees end üles töötas

Indreku lugu. Pärast õnnetust

Mis meist saab?

Inglismaal võis puue töö taotlemisel olla koguni eeliseks. Kõige tähtsam on, et tööandjad ei kardaks puuetega inimesi.

Minu elu üks saatuslikumaid päevi oli 27 aastat tagasi. See oli päikeseline augustipäev Rannus Võrtsjärve ääres. Ma olin 11-aastane. Et taskuraha teenida, niitsin sovhoosi muruplatsi suure kobaka muruniidukiga. Kõndisin niiduki järel. Siis aga masin takerdus puujuure taha ja sõitis must üle.

Mind nägid esimesena möödasõitev kohalik Kamazi-juht ja postiljon. Nad lükkasid muruniiduki mu pealt ära ja mind viidi autoga Elvasse haiglasse. Edasi läks sõit kiirabiautos Tartusse. Iga minutiga muutus mu teadvus ähmasemaks. Seitse päeva kestsid operatsioonid ja narkoosid – algul üritati mu vasakut kätt,

mille niiduk küljest oli rebitud, tagasi õmmelda. Aga see ei õnnestunud. Arstid eemaldasid käe otse õlast.

Lapsena ei saanud ma muidugi esitsa aru, mis on juhtunud. Veetsin kaks kuud haiglas. Õppisin end vaid ühe käe abil riidesse panema. Kõige raskem oli hakkama saada sokkide jalgapaneku ja kingapaelte kinnisidumisega, kuid ajapikku õppisin kõigega toime tulema.

Olin kehalise kasvatuse tundidest vabastatud kuni keskkooli lõpuni. Aga ma ei tea spordiala, millega tegelemist vasaku käe puudumine takistaks. Eriti armastan suusatada. Jah, käte peal kõndida või kontserdil plaksutada ma ei saa, aga kõike muud küll.

Leppisin oma vasaku käe kaotusega. Aga oma üllatuseks avastasin, et seda ei suutnud mu sõbrad-tuttavad. Mida aeg edasi, seda enam kohtasin võõristust või, vastupidi, liighoolivat tähelepanu.

Lahkusin Eestist

Lõpetasin Nõo reaalgümnaasiumi. Olin juba kooliajal, 17-aastaselt, saanud tänu sugulasest personalijuhile valvurikoha: ööpäev töö ja kolm vaba. Edasi õppima ma ei läinud, üritasin leida tööd, mis pakuks ehk suuremat väljakutset kui valvuriamet. Otsisin uut tööd kuus-seitse aastat. Proovisin tööd leida kauplustes, hotellides. Igal pool öel-

di mulle „ei”. Tööturuameti büroos (töötukassa eelkäija – toim) öeldi mulle otse, et mul pole lootustki. 1990-ndate Eestis ei olnud erivajadustega inimesele kohta. Kaks ja pool aastat olin ilma igasuguse tööta.

Otsustasin lõpuks Eestist ära minna. Aastal 2000 otsustasin minna Ühendkuningriiki.

1990. aastate Eestis öeldi, et erivajadusega inimesena pole mul lootustki tööd leida.

Lahkusin Inglismaale. Hääletades. Seitsme aastaga sain supermarketi osakonnajuhiks.

ki. Raha oli vähe, Eestist Saksaamaale sõitsin bussiga, sealt edasi hääletasin. Ainult Prantsusmaa ja Inglismaa vahelise tunneli läbisin rongiga.

Mul ei olnud Londonis ees ühtegi tuttavat. Otsustasin taotlema asüüli, sest Ida-Euroopas oli toona erivajadustega inimeste olukord tõesti halb. Asüülitaoletajana anti mulle Inglismaal võimalus ülikoolis tasuta õppida, elamisraha ja elamine. Õppisin Bradfordin inglise keelt ja ettevõtlust. Tahtsin õpingute kõrvalt ka töötada ning mul soovitati pöörduda organisatsiooni Remploym, mille ülesandeks oli

just erivajadustega inimestele töökohtade leidmine. Leidsin selle kaudu töötasa kohalikus supermarketis. Esimesed neli nädalat ei pidanud tööandja mulle palka maksma, elamise ja töölesõidu kulud kattis Suurbritannia riigi rahastatav Remploym. Kui esimesed neli nädalat täis said, tahtsid koguni viis supermarketi osakonna juhataja mind enda osakonda tööle! Valisin teadlikult kõige keerulisema – värske toidu osakonna. Viie aasta pärast sai minust selle juhataja.

Inglismaal elades võrdlesin pidevalt endamisi erivajadustega inimestesse suhtumist Eestis ja seal. Inglismaal oli kõige peale mõeldud. Puue võis töö taotlemisel olla koguni eeliseks. Ja see, et lapsed suhtusid puudega inimesse halvasti, ei tulnud kõne allagi.

Supermarketi osakonnajuhina oli mul küll kõrge palk, toonases Eesti rahas ligi 100 000 krooni kuus, aga selle eest pidin töötama teinekord koguni 80 tundi nädalas. Kaubanduses olid üldse enam-vähem korralikud palgad: kassir sai toona 800, nüüd ligi 1400 naela kuus. Bradford on Tallinna-suurune linn, aga supermarketid oli seal vaid kümnekond – Eestis on kaubanduspinna ruutmeetritesse elaniku kohta rohkem investeeritud (Eesti on Euroopas

kaubanduspinna ruutmeetritelt elaniku kohta 5. kohal – toim) ja palgad madalamad. Ehkki supermarketid oli Inglismaal vähe, oli väikesi nurgapoode, kust sai osta piima ja leiba, iga nurga peal.

Aastal 2009 otsustasin teha kannapöörde: tulla Eestisse tagasi. Selle otsuse taga oli paljuski ka eraelu. Eestisse naastes nägin, et vahepealsete aastatega oli sinne erivajadustega inimeste olukord tublisti paranenud. Võtsin end esiotse töötukassas arvele ja nüüd on seal koguni spetsiaalne juhtumikorraldaja erivajadustega inimestele. Asjad toimivad veel konarlikult, aga on näha, et riik soovib erivajadustega inimeste olukorda parandada, hommegi käsitletakse seda teemat riigikogus riiklikult tähtsa küsimusena.

Veel palju teha

Eestis puudus aga Remploym-sugune organisatsioon, kes oleks erivajadustega inimestele tööd vahendanud. Otsustasin midagi sellesarnast ise luua. Nimeks sai sellele MTÜ Abikäsi. Me mitte üksnes ei vahenda tööd, vaid ka pakume seda. Erinevatel ajahetkedel on meil töötanud 35–50 inimest – kõik kas erivajadustega inimesed või pikaajalised töötud. Oleme tegelenud telemarketingiga, andmesisetusega. Oleme digiteerinud kaks rahvaloendust: ühe 1930-ndatest ja teise 1980-ndatest aastatest.

Eestis on 89 400 inimest, kellele on määratud osaline või täielik töövõimetus. Nende seas on diabeetikuid, vaimepuudega inimesi, südamehaigeid, liikumispuudega inimesi. Nendest inimestest 33 000 töötab ja 9800 otsib tööd. 46 600 on mitteaktiivsed, mis aga ei tähenda, et nad võimaluse avanedes tööle ei asuks. Nad võivad hakka-ma saada väga erinevate töödega: tööandjad on kiitnud andekaid autistlikke programmeerijaid, kui tuua vaid üks-ainuke näide.

Ehkki Eestis on asjad paranenud, saaks palju veel ära teha. Mõnigi asi võib olla vähem bürookraatlik. Näiteks praegune kord näeb ette, et kui tööandja soovib võtta tööle liikumispuudega inimest, siis töötukassa on valmis kaldtee ehitust rahastama. Selleks tuleb aga korraldada eraldi hange, mistõttu kogu protsess võib venida nädalaid. Tööandjal võib aga inimest vaja minna kohe! Aga kui ta kaldtee oma jõududega, mitte ametliku hankega ehitab, katab töötukassa selle maksumusest vaid poole. Koostöös erasektoriga tuleb kaardistada ka puudetüüpide kaup valdkonnad, kus on võimalik rakendada ja koolitada puudega inimesi nii, et nende tööjõu järele oleks reaalne vajadus. Kõige tähtsam on aga see, et tööandjad ei kardaks puuetega inimesi. ●

HILLAR METSA METSIK MAAILM

ÕPIPOISS, SELL JA MEISTER
JAKA PALGANUMBER KOLGES SELLES
JÄRJEKORRAS...MITTE VASTUPIDI...

KUI SUURT PALGALISA saab hea müüja Eestis tulemustasuna?

Analüütik: põhiline on põhipalk

Intervjuu

Villu Zirnask
arvamusetoimetaja

●● Fontese analüütik Ilmar Põhjala, kas inimesel, kes on n-ö sündinud müüma näiteks raamatuid või spordikaupa, on lootust teenida head palka, kuigi keskmiselt on Eesti müüjate palgad suhteliselt madalad?

Fontese 2012. aasta palgauringu andmeil oli Eesti keskmine muutuvalga ehk tulemustasu osakaal kogupalgas 10%. Kauplustes kliente teenindavate kassieride, müüjate ja müüjate-konsultantide tulemustasu osakaal oli väiksem, jäädes 8% piirimaile. Mõlema arvu puhul tuleb arvestada, et tegemist on keskmisega, mis sisal-

dab ka nende töötajate tasusid, kes muutuvalpalka ei teeninud. Jaekaubanduses on sageli küsimus, millega saab müüja müüki mõjutada. Üldlevinud arusaama kohaselt ennekõike kiire ja sujuva klienditeenindusega. Võrreldes müügitoodega, kus müügikonsultant mõjutab otseselt klienti ühe või teise kauba või teenuse kasuks otsustama, teeb klient tüüpilises jaekaubandusettevõttes oma ostuotsused ise, olles mõjutatud hindadest, kauba väljapanekust, kaupluse interjööri, mis ei sõltu klienditeenindajast.

●● Milline on säärase ametite puhul juhi seisukohast õige tulemustasustamise annus?

Tulemustasustamise õige skeemi koostamine on keeruline.

Arvestada tuleb nii turul levinud tavaid kui ka organisatsiooni enda kultuuri ja ärimudelit. Hea tulemus võib anda nii ainult põhipalga eest töötamine kui ka agressiivne tulemustasuskeem. Viimasel ajal on nii mõneski kohas soovitatud maandada ettevõtte riske madalama põhipalga ja võimalusega teenida tulemustasu. Ei ole see halb mõte, kuid tulemustasupalka peaks teenima ikkagi ekstrapingutuse eest, mitte selle eest, kui töötaja lihtsalt ametijuhendis ette nähtud rutiinseid ülesandeid täidab.

Töötaja teenistuse suurus sõltub ennekõike ettevõttest, kus tööd tehakse. Alles seejärel tuleb tulemustasuskeem ja kuivõrd hästi töötaja suudab selle raames teenida. ●

MAJANDUSMINISTEERIUMIST

Suutmatusest haldus-ala hallata lendab tuul-de palju rohkem maksumaksja raha, kui seda kuluks kahe ministeeriu-

mi tööks, mida normaal-selt hallatakse.

KALEV KALLO (KESKERAKOND) RIIGIKOGUS

TÖÖTATUD MAAD

Iga neljas Portugali noor on töötu. Nad on valmis kodumaalt lah-kuma ja keeled, mida nad õpivad – saksa, vene, hiina või araabia – näitavad, millised on uued töota-tud maad. **Ajaleht Visão**

ARSTID EESTISSE VÄLISMAALT

Keeleküsimus on kõi-ge väiksem probleem. See, kes siia tuleb, on nooremapoolne arst – 28–45. Tema on võimeli-

ne esmase keeleoskuse ja sõnavara omandama ruttu, piisavalt kiiresti.

HAIGLAJUHT VIKTOR SARAPUU
(MEIE MAA)

TULUMAKSUVABA miinimumi tõus on ajalooline võimalus

500 eurot maksuvabaks

Edgar Savisaar

Keskerakonna esimees

Eesti valitsuspoliitikutete retoorikas on toimunud järsk pööre. Vähemalt osa neist on eetika, stiili ja poliitkultuuri kõrval lõpuks ometi jõudnud poliitika sisuni. Debatid keskmesse on tõusnud maksuvaba miinimumi suurendamine ja suhete normaliseerimine Venemaaga.

Retoorikas toimunud pöörede sügavamaks põhjuseks on Eesti riigi ja rahva ränk seisund, mida ei peida enam senised asendusteemad ega asendustegevused.

Otseseks ajendiks on see, et rahva tegelik olukord on hakanud kajastuma ka valitsuserakondade reitingus. Nominatsioonid majanduskasvu protsendid ja tööpuuduse languse raportid ei toida enam enamiku inimeste lootusi, kelle isiklik elujärg on aastaid järjest halvenenud ja ainus võimalus oma olukorra parandamiseks on üha rohkematele kodumaalt lahkumine.

Nii nagu Stalin asus ilma sõja raskeimal hetkel looma rahvusväeosi ja toetama kirikut, nii on Eesti parempoolsed nüüd võtnud jutuks Keskerakonna peateemad. Muidugi ei arva ma, nagu sooviks meie parempoolsed nüüd ka tegelikult kõige madalama tuluga inimeste enamuse elujärge kergendada ning kuhugi pole kadunud harjumus kütta valimisteks jälle üles hirm vene-laste ees.

Stalini nipid

Isegi pelk retooriline pööre on Eesti jaoks siiski oluline, sest nüüd tunnustavad neid teemasid kõik parlamendierakonnad. Siit edasi on juba vaid mõni samm euroopaliku poliitika rajale jõudmiseks. Parempoolsete kaasatulek opositsiooni nõutud maksuvaba miinimumi tõstmisega avab tegelikult jälle ka astmelise tulumaksu debati. Piirilepingu sõlmimine Venemaaga töötab majanduslikku kasu tervele Eestile, kusjuures selle kasu realiseerimiseks ei saa parempoolsed enam senisel moel rahvuskonflikti õhutamise endale hääli toota.

Reformierakondlastest rahandusminister Jürgen Ligi lubas maksuvaba miinimumi tõusu, mis tegelikult tähendaks olulist palgatõusu enamikule inimestele (Jürgen Ligi: „Eestis tuleks suurendada maksuvaba miinimumi”, EPL 21.1). Ligit toetas kohe

Tulumaksuvaba miinimumi suurendamise taga paistab olevat enneolematu konsensus.

Maksuvaba miinimumi tõus on pikk samm astmelise tulumaksu põhimõtete poole.

koalitsioonipartneri IRL-i esimees Urmas Reinsalu, kes pakkus välja konkreetseks maksuvabaks määraks 500 eurot kuus (28.1). Postimehes (23.1) sekundeeris eksrahandusminister Tõnis Palts IRL-ist, et ajapikku peaks maksuvaba miinimum veelgi tõusma.

Tagasihoidlik opositsioon

Sotsid on kuulutanud, et nii suur maksuvaba miinimum, nagu soovib IRL, pole võimalik ja maksuvaba osa tõus peaks olema palju mõõdukam. Seegi pidi toimuma järk-järgult kolme aasta jooksul, jõudes alles 2016. aastaks 192 eurole. Ka riigikogu Keskerakonna fraktsioon esitas eelnõu esimese tulumaksu astme ehk maksuvaba miinimumi tõstmiseks 2015. aastal vaid 179 eurole.

Ma arvan, et programmiselt astmelise tulumaksu eest seisev opositsioon ei tohiks praegu pidurdada tulumaksuvaba miinimumi tõstmist 500 eurole, mida IRL-i juhid on välja lubanud. Opositsiooni peamine kohustus on saavutada selle lubaduse võimalikult kiire täitmine – oluline maksukergendus kõigile keskmise ja madala sissetulekuga inimestele tuleb kirjutada juba 2014. aasta riigieelarvesse. Me ei tohi siin peljata poliit-

tiliste punktide jagunemist. Kui IRL ja Reformierakond ka pelgalt olude sunnil soovivad ellu viia meie programmi, peab opositsioon neid kõhklematult selles toetama. Maksuvaba miinimumi tõstmine 500 eurole oleks tõeliselt riigimehlik ja seninägematu konsensuslik samm Eesti poliitikas. Selle sammu sotsiaal-majanduslik mõju oleks sama tugev nagu Tallinna tasuta ühistransport.

Praegu on oluline, et opositsioon survestaks valitsust sõbralikult maksuvaba miinimumi jõudsal tõstmisel. Kui parempoolsetel see ei õnnestu, siis on selge, et tsentri- ja vasakjõud teevad selle sammu ära ja enamgi veel.

Perspektiivis on miinimumi tõusu katteallikaks ikkagi 26% tulumaksu määra kehtestamine rikkale vähemusele. See oleks juba pikem samm Euroopa rikkastes riikides kehtiva astmelise tulumaksu poole.

Mulle tundub, et siin ongi murdepunkt – Reformierakond ja IRL on astunud pika sammu astmelise tulumaksu poole ja me peame neid toetama. Kui nad lasid juba nõorist lahti ja muutsid oma poliitilist kurssi, mis siis, et teise nime all, siis mis saaks meil selle vastu olla. See oleks samm, mis võiks isegi pidurdada rahva väljavoolu ja annaks paljudele parimas tööeas eestlastele võimaluse oma kodumaale naasta. ●

PIKAD TÖÖPÄEVAD suurendavad infarkti- ja insuldiohtu

Arst: 12-tunnine tööpäev on piir

Intervjuu

Priit Simson
arvamustoimetaja

Paljude inimeste töögraafik on ilmselgelt tervist kahjustav, ütleb Tartu ülikooli kliinikumi töötervishoiu arst Kadri Hunt.

●● Hiljaaegu oli Eesti Päevalehes juttu turvatöötajast, kes töötab 24 tundi järjest ja seejärel on tal kolm päeva puhkust. Ta on üle 50 aasta vana. Milline on teie kui töötervishoiu spetsialisti hinnang sellisele graafikule?

Ma arvan, et see pole kindlas-

ti õige asi. Isegi siis, kui ta on täiesti terve, pole see õige. Kuid tuleb arvestada, et üle 50-aastas- tel võib olla juba tervisehäireid. Veidi sõltub hinnang ka sellest, kas ta lihtsalt jälgib monitore või ta ka liigub, aga kindlasti ei pea ma õigeks 24-tunnist vahe- tust. 12 tundi on äärmiselt piir. ●● Üks teine töötaja kirjutas hiljuti, et temal on 15-tunnised tööpäevad. Mis vaevused inimestel sellise tööaegafiku puhul tekkida võivad?

Välja võivad lüüa asjad, mis otseselt polegi sellest tööst põhjustatud. Ilmnevad vere- rõhuhäired, südameprobleemid, suhkruhaigus. Infarkti- ja insuldriisk on väga suur. Kui on istuvat laadi töö, näiteks monitoride jälgimine, siis

tekivad tugielundkonna probleemid. See ei puuduta üksnes turvatöötajaid, vaid ka teisi, kes töötavad sundasendis, arvuti taga, kontorites.

●● Kui sageli te puutute kokku inimestega, kelle töövahetus on üle 12 tunni pikk?

Viimasel ajal järjest harvemini. Näiteks taastusraviosakondade ja hooldekodude põetajate puhul, neil, kes käivad tööle kusagilt kaugemalt, võib seda ette tulla. Kui nad kusagilt kaugelt, maapiirkondadest tööle tulevad, siis nad tahavad, et see vahetus oleks pikem, ei pea nii palju edasi-tagasi sõitma, saavad ka kauem vabad olla. Taastumine vahepealsete päevade jooksul on üsna individuaalne.

●● Aga kui tihti pöörduvad teie poole inimesed, kellel on mitu töökohta?

Palju. Kasvõi meditsiinitöötajad töötavad selle piirini, mis pole enam tervislik – kiirabi- töötajad töötavad kiirabis täiskohaga ja haiglas täiskohaga. Ma ei kujutagi ette, kuidas see on võimalik. Üksikemad rabad mitmel kohal. Teinekord teine töökoht on küll väiksema koormusega.

●● Kui sageli esineb ületöötamist?

Palju, ja mitte ainult töötamisest, vaid ka tööga paralleelselt õppimisest. Küll see inimene tunneb südamehäireid, klopimist, küll teda uuritakse ja puuritakse, kuid välja tuleb, et asi on ikka ületöötamises. ●

Tallinna Linnavaraamet

TEATAB

Tallinna Linnavolikogu 24. jaanuari 2013 otsusega nr 5 otsustati:

Müüa avalikul kirjalikul enampakkumisel Harjumaal Tallinna linnas Nõmme linnaosas asuv Sihi tn 122 //Voolu tn 15 kinnistu registriosa numbriga 747101, pindalaga 3 052 m², alghinnaga 345 000 eurot.

Tallinna Linnavolikogu 24. jaanuari 2013 otsusega nr 7 otsustati:

Müüa avalikul kirjalikul enampakkumisel Harjumaal Tallinna linnas Nõmme linnaosas asuv Rimmelga tn 3 kinnistu registriosa numbriga 25066301, pindalaga 1 071 m², alghinnaga 49 900 eurot.

Tallinna Linnavolikogu 24. jaanuari 2013 otsusega nr 8 otsustati:

Müüa avalikul kirjalikul enampakkumisel Harjumaal Tallinna linnas Nõmme linnaosas asuv Sihi tn 37a kinnistu registriosa numbriga 21461001, pindalaga 500 m², alghinnaga 90 000 eurot. Sihi tn 37a hoone rentnikul on õigus asuda enampakkumise võitja asemele, tasudes enampakkumisel kujunenud müügihinna kolme nädala jooksul pärast enampakkumise tulemuste kinnitamist.

Objekti ostuhind tuleb tasuda täies ulatuses enne müügilepingu sõlmimist ning notariaalse müügilepingu sõlmimisega seotud kulud tasuvad ostjad.

Otsuseid on võimalik vaidlustada Tallinna Halduskohtus (Pärnu mnt 7, Tallinn 15082) 30 päeva jooksul arvates otsuse teatavakstegemisest.

Pirita Linnaosa Valitsus

TEATAB

Aiatee tn 15 kinnistu detailplaneeringu eskiislahendust tutvustav avalik arutelu toimub 19. veebruaril 2013 kell 16.00 Pirita Linnaosa Valitsuses, Merivälja tee 24, toas 225.

Lahendusetpanekuga saab tutvuda 11. – 19. veebruarini Merivälja tee 24 toas 202 igal tööpäeval tööpäeva ulatuses. Planeeritava maa-ala suurus on 0,23ha.

Detailplaneeringu eskiislahendus on kooskõlas Pirita linnaosa üldplaneeringuga.

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on Aiatee tn 15 elamumaa sihtotstarbega kinnistule ehitusõiguse määramine kuni kahe maaapealse ja ühe maa-aluse korrusega üksikelamu ehitamiseks.

Detailplaneeringu koostaja on Maarja Style OÜ ja huvitatud isik M. Mängel. Lähemat teavet detailplaneeringu kohta saab Tallinna planeeringute registris <http://tpr.tallinn.ee/tpr/>

TUBLISTI UUSI EESTI ETTEVÕTJAJD

15 000 uut ettevõtjat alustas 2012. aastal tegevust. Seda on küll tunamullusega võrreldes 2000 võrra vähem, kuid siiski tubli tulemus.

Äripäev vahendas, et lõppenud aastal loodi äriregistri andmeil ligi 13 500 osaühingut ja aktsiaseltsi ning tegevust alustas üle 2000 füüsilisest isikust ettevõtja. **Delfi**

TÖÖTAJAD KÄIVAD RAHA PÄRAST HAIGENA TÖÖL

Praegune haiguslehtede põhimõte, et töötaja ei saa esimese kolme haiguspäeva eest mingit hüvitist, soosib haigena töötamist. Tööportaal CV Keskus korraldas jaanuaris küsitluse, millest selgus,

et 58% töötajaid jätab pidevalt haiguslehe võtmata ja 28% töötajaid käib mõnikord haigena tööl. Kõigest 6% küsitluses osalenuid ei lähe haigena tööle. Uuringus osales 2021 inimest. **EPL**

GROSS LAIENDAB HAARET

Grossi toidukaupade ketti haldav OG Elektra AS avab tänavu viis uut poodi. Esimesel poolaastal avatakse kauplused Koorus, Tartus ja Keilas, teisel poolaastal Paldiskis ja Jõhvis. **Delfi**

Estonian Airi lennud on teada 28. septembrini

Firma saatis valitsusele kava, milles on varem räägitud üheksa asemel kümme lennuliini.

Andres Reimer
andres.reimer@ep.ee

Stenbocki maja hakkab rahvusliku lennufirma ümberkorralduste kava põhjal lähiajal kaaluma, kas taotleda Euroopa Komisjonilt õigust anda agoonias siplevale ettevõttele kümnete miljonite eurode suurus riigiabi. Vastupidi ootustele ei kiirusta majandusministeerium esitama valitsuse homsele istungile lennufirma päästeplaani, mis peaks tooma firma aktsiakapitali elustava rahasüsti.

„Estonian Air esitas nõukogule ümberkorralduste kava, mis saadetakse sellel nädalal valitsuskabinetile,” ütles lennufirma juht Jan Palmér. „Uus plaan keskendub ettevõtte tasakaalustamisele ja kümnest tugeva nõudlusega sihtkohast koosneva liinivõrgu teenindamisele.”

Tegemist on optimistliku dokumendiga, sest varem on olnud juttu üheksast sihtkohast. Suuri vapustusi üle elanud lennufirma paneb oma suvisesse lennuplaani järgmised sihtkohad: Stockholm, Kopenhaagen, Amsterdam, Brüssel, Oslo, Moskva, Peterburi, Kiiev, Vilnius ja Trondheim. Suvist turistidevoogu arvestades lendab Estonian

Palju on veel ümber korraldada, nendib Estonian Airi juht Jan Palmér (paremal).

Foto: Priit Simson

Air 4. maist kuni 28. septembrini Tallinnast Nizzasse. Märtsikuisel koolivaheajal ja 6. juunist kuni 30. augustini toimuvad lennud Pariisi. Pariisi ja Helsingi lennud toimuvad veel jaanuari lõpuni. Märtsi lõpuni lennatakse Viini. Palméri kinnitusele peetakse

se uue ärimahuga,” rääkis Palmér. „Ümberkorraldused lähivad plaanipäraselt, kuid palju on veel teha.”

Pole veel päevakavas

Estonian Airi nõukogu esimees Erkki Raasuke on ümberkorraldusteks vajalikku investeerimist varem hinnanud 50–70 miljoni euro suuruseks.

Majandusministeerium pidi ümberkorralduste kavast valitsusele ette kandma neljapäevaks, kuid istungi päevakorras eile veel seda punkti ei olnud. „Minu teada ei ole Estonian Airi küsimust üldse valitsuse neljapäevase istungi pä-

vakavas, mistõttu ei saa ma pabereid lugemata ka midagi arvata päästeplaani ja rahavajaduse kohta,” ütles rahandusminister Jürgen Ligi.

Raasuke ega majandusminister Juhan Parts polnud artikli valmimise ajal kommentaariks kättesaadavad.

Nii Parts kui ka Ligi on oma varem antud intervjuudes jäänud Estonian Airi tulevikust rääkides tagasihoidlikuks ega ole selge sõnaga kummutanud lennufirma pankroti või tegevuse lõpetamise võimalust.

Restruktureerimiseks ei ole riik Euroopa Komisjonile riigibitaotlust esitanud, sest ettevõtte ei olnud seni esitanud lõplikku restruktureerimisplaani. **o**

Restruktureerimisabi taotlust pole riik veel Euroopa Komisjonile saatnud.

samuti läbirääkimisi, et opereerida Estonian Airi lennukitega teiste ettevõtete Euroopa lennuliine. „Vähendame ettevõtte kulusid samasse mõõtkavas-

Transiidikeskus võitis lahingu Tallinna Sadama vastu

Tallinna ringkonnakohus rahuldab esmaspäeval Transiidikeskuse AS-i apellatsioonikaebuse ja saatis asja tagasi maakohutusse.

AS-i Tallinna Sadam õigusosakonna juhataja Toomas Tralla sõnul tähendab kohtuotsus ettevõttele seda, et hagi menetlus Transiidikeskuse nõude põhjendatuse ja suuruse üle jätkub.

„Tallinna ringkonnakohus ei ole vähimalgi määral andnud sisulist hinnangut Transiidikeskuse AS-i kahjunõude põhjendatusele, vaid üksnes otsustanud, et nõue ei

ole aegunud. AS Tallinna Sadam ei pea Transiidikeskuse AS-i poolt esitatud hagi rahuldamist tõenäoliseks,” ütles Tralla.

Algab sisuline käsitus

Transiidikeskuse juhatuse esimeest Erik Laidveed otsus loomulikult rõõmustas. „Ringkonnakohus kinnitas, et meie nõue ei ole aegunud ja seda tuleb kohtul sisuliselt nüüd käsitleda,” kommenteeris Laidvee.

Transiidikeskus süüdistab Tallinna Sadamat selles, et riigiettevõtte ei ole kinni pidanud varem sõlmitud koostöö-

lepingust, mis kohustas neid pakkuma terminalialaga külgnevat kinnistut esmalt Anatoli Kanajevile kuuluvale ettevõttele terminali laiendamiseks.

Kohtusõda algas 2011. aasta märtsikuus, kui Tallinna Sadam otsustas anda Muuga sadamas paikneva kinnistu hoonestusõiguse hoopis Rail Garant Estoniale, kelle arendustööd on aga jäänud toppama.

Transiidikeskuse õigus-eelkäija AS Muuga CT esitas toona Tallinna Sadama vastu hagi hoonestusõiguse seadmiseks või kahju hüvitamiseks. **o Harry Tuul**

USA ajaleht: Utah' põlevkivi vaevab Eesti Energiat

Eesti Energia plaan võtta kasutusse Utah' põlevkivimaardla on ajalehe The Salt Lake Tribune'i väitel tekitanud Eestis poliitilise mürgli.

Leht märkis, et Eesti Energia võib Utah' projektiga kaotada 100 miljonit USA dollarit, kui Eestis väljatootatud põlevkivitehnoloogia läbi põrub. Kuid kui see toimib, võib ettevõtte teenida miljardeid. Seda on aga ekspertide hinnangul kergem öelda kui teha. Võimaliku suure rahakaotuse tõttu kahtlevat opositsioon majandusminister Juhan Partsi kompetentsis. **o Riina Kallas**

Eesti Post laieneb hoogsalt Balti riikides

Konkurent aga peab

Eesti Posti Läti ja Leedu turule laienemist riskantseks ja kalliks.

Harry Tuul, Ann-Mari Nergi
majandus@ep.ee

Eile alustas Lätis täismahus tööd Eesti Postile kuuluv 28 pakiautomaadiga võrgustik Post24. Automaadid on paigaldatud kõigisse suurematesse Läti linnadesse: Riiga, Daugavpils, Liepājasse, Jelgavasse, Jūrmalasse. Eelmise aasta lõpus omandas Eesti Post Leedu ühe suurema kohaliku logistika-ettevõtte Unipakas UAB, mis mullu laiendas oma tegevust ka Lätisse.

„Viimasel paaril aastal oleme väga aktiivselt pakiautomaatide võrgu laiendamisega tegeleenud. Logistikateenuste ja -äri märksõnaks on mastaap – mida rohkem pakke liigub ja mida suuremat mahtu on sul partneritega koostöös pakkuda, seda paremaid hindu saab pakkuda,” ütles Eesti Päevalehele Eesti Posti nõukogu esimees Meelis Atonen.

Mahud isegi väiksemad

„Logistika- ja postiturul tegutsevad globaalsed ettevõtted ning selleks, et nendega konkureerida ja tagada kasumlikkus, tuleb ka meil laiendada,” selgitas ka Eesti Posti juhatuse esimees Aavo Kärmas.

Seevastu konkurent hindas Eesti Posti samme riskantseks.

Eesti Posti juhatuse esimees Aavo Kärmas

Foto: Annika Haas

„Läti turul tegutsevad juba nii kohalik postiettevõtte kui ka pakiautomaadi teenust osutav ettevõtte. Leedus on aga korraga kolm ettevõtet pakiautomaaditeenuse pakkumiseks alustanud. Võib uskuda, et võitlus saab olema väga verine ja kõigi jaoks turgu ei jätku,” ütles Itella SmartPOST OÜ tegevjuht Risto Eelmaa.

Ta lisas, et hoolimata Eestist suuremast rahvaarvust on Läti ja Leedu turu pakimaht Eestiga samaväärne või isegi väiksem. Võrdluseks lausus ta, et Itella hakkas Eestis kasumit teenima alles 30% turuosa juures. „Kaalusime isegi omal ajal Lätti ja Leetu laienemist, kuid pidasime nullist turule sisenemist väga kalliks ja riskantseks.”

Balti riikides on Post24-l kokku 113 iseteeninduslikku pakiautomaati. Ettevõtte investeerib lähiaastatel Eestis, Lätis ja Leedus teenuste arendamiseks 15 miljonit eurot. **o**

Pärnu Linnavalitsuse majandusosakond kuulutab välja avaliku kirjaliku enampakkumise

Pärnu linnale kuuluvate maa-alade kasutusse andmiseks reklaamikandjate paigaldamiseks kampaaniareklaami edastamise eesmärgil

Enampakkumise tingimustega saab tutvuda Pärnu linna veebilehel www.parnu.ee rubriigis Ettevõtlus – Linnavaratehingud - üürile andmine.

Pakkumised tuleb esitada kinnises ümbrikus hiljemalt 18.02.2013 kell 13.00 Pärnu Linnavalitsuse infolauda Suur-Sepa 16, 80098 Pärnu.

Pakkumiste avamist alustatakse peale pakkumiste esitamise tähtaja möödumist linnavalitsuse II korruse ruumis nr 231. Informatsiooni saab tööpäeviti telefonil 5340 0660 e-post elo.juursalu@lv.parnu.ee

www.parnu.ee

Pärnu Linnavalitsus

RAOUL KURVITZA KONTSERT KUMUS

Reedel kell 20 toimub Kumu auditooriumis Raoul Kurvitza kontsert, millele eelneb sisehoovis kunstniku personaalnäituse uusima teose, 12-meetrise installatsiooni „Veel rongidest”

avamine. Piletid hinnaga kolm eurot on müügil tund enne kontserdi algust kohapeal. Eesti kunsti elav klassik Kurvitz avas Kumus oma isikunäituse eelmisel reedel. **EPL**

KIRJANIKE MAJAS VALITAKSE AASTA SEIKLUS

6. veebruaril kell 18 kuulutatakse kirjanike maja musta laega saalis välja aasta seiklus 2012. Tiitli kandideerivad tänava katamaraan Nordea ümbermaailmareis, Timo Palo polaarmatk Nanseni

jälgedes ja eestlaste Pamiiri-ekspeditsioon. Võitja väljaselgitamiseks käib avalik hääletus GO reisiajakirja veebilehel. Pärkamisel esinevad Marko Matvere (pildil), Mart Kivastik ja Tiit Pruuli. **EPL**

EESTI KESKAEG

Teisipäeval, 5. veebruaril toimub Eesti ajaloomuuseumi Suurgildi hoones Eesti keskaja uurimisele pühendatud arutelupäev, mis on inspireeritud teosest „Eesti ajalugu II”. **EPL**

Hooandjal on ootel veel 70 projekti

Hooandja eestvedaja sõnul toetatakse loovprojekte keskmiselt kümne euroga.

Mart Niineste
mart.niineste@epi.ee

Kuigi ansambel Abraham's Cafe leidis end möödunud aastal Tallinn Music Weeki ja Jazzkaare ajal värske tegijana tähelepanu keskpunktist, ei kippunud keegi nende esimese plaadi tegemist ega väljaandmist vabatahtlikult kinni maksmata, ehkki nõudlust üllitise järele nagu jagus.

„Otsustasime plaadi tegemise ise käsile võtta, vakselt salvestama hakata ja otsida samal ajal võimalusi selle füüsilisel kujul välja andmiseks. Teadsime, et selline portaal [hooandja.ee] on olemas ja et see pidavat hästi toimima. Kuid idee sinna oma projekt püsti panna tekkis alles hiljem. Plaat hakkas juba valmis saama, aga pool vajaminevast summast oli veel puudu,” meenutab bändi akordionist Kaspar Uljas edasist asjade käiku. Ta täpsustab, et veebruaril keskel peaks Abraham's Cafe esiküllitist poodi jõudma.

Sarnase loo oma projektidele raha leidmisest võiksid rääkida näiteks animaatorid Mikk Mägi ja Stella Salumaa, kunstnik ja lavastaja Taavet Jansen, lauljatar Marilyn Jürman, kunstnik Peeter Laurits, Tiit Ojasoo ja Ene-Liis Semper teatrist NO99. Ajal kui kultuurikulusid riigieelarves järjekindlalt kärpekirvega mõõdetakse, osu-

tub Hooandja ühisrahastuskeskkond järjest möödapääsmatunaks.

Hooandja – millel on maailmas mitu analoogi – ühe käimalükkaja Henri Laupmaa sõnul algas kõik vajadusest. „Veronika Valk vajas rahastust välisfestivalil osalemiseks,” meenutab ta tunamullust tõugget, mis Hooandja veerema lükkas.

Süsteem on lihtne: tuleb esitada loovprojekt, mille tulemus on käega katsutav või silmaga nähtav, pakkuda võimalikele rahastajatele vastu meeneid, teha reklaamklipp ja oodata, et vajaminev summa ettenähtud ajaga täis tiksuh.

Mullu leidis Hooandja kaudu toetust 25 kultuuriprojekti.

Laupmaa: meil pead apelleerima laiale avalikkusele, mitte ühele komisjonile.

ti. Laupmaa kinnitab, et kõik toetust saanud projektid on kogunud raha rohkemgi, kui esialgu küsisid. Keskmiselt toetatakse Laupmaa sõnul projekte kümne euroga. Hooandjal on praegu järjekorras umbes 70 projekti.

Järgmiseks bussiootekoda?

Kas see tähendab, et osa kultuuritegemisi läheb edaspidi kulka leivalt ära, sest meil on Hooandja? Laupmaa sõnul on Hooandjal ja kultuurkapitali sihtkapitalidel üks põhimõtte-line vahe: „Meil sa pead apelleerima laiemale avalikkusele, seal kümneliikmelisele komisjonile.” See aga ei tähenda, et

üks projekt ei võiks saada raha mõlemast allikast.

Juhan Liivi luule ainelise teatritüki jaoks rahastust otsinud teatri NO99 turundusjuhi Kätlin Sumbergi sõnul on Hooandja vajalik, kuid pole kõikvõimas. „Kui loomemajandus tähendab muu hulgas loomingu isemajandavat iseloomu, siis ükski säärane rahvaalgatuslik ettevõtmine ei suuda täita kultuuripoliitika struktuurseid eesmärke ehk lappida eelarveauke,” nentis Sumberg. „Küll aga võimaldab see ära teha üksikuid lähedaid ideid, mis muidu ei toestu, ja see ongi tema suurim väärtus.”

Laupmaa näeb võimalusi Hooandja kandepinda laiendada: „Meile on tulnud ka projekte, et tahaks ehitada bussiootekoda. Oleme arutanud, et teeme peale loovprojekte ka eraldi kodanikuprojektide osa.”

Ühisrahastusest

●● **1997. aastal** kogusid fännid raha, et Briti ansambel Marillion saaks USA-sse tuurile minna. Sellest saati on bänd regulaarselt fännidelt toetusraha küsinud ja seda ka saanud.

●● **Esimesed** ühisrahastusportaalid avati 2000. aastate keskel ja peamiselt rahastasid need muusikuid.

●● **Laialulatuslikuks** nii levikult kui ka sisult on ühisrahastusportaalid muutunud viimase kahe kuni nelja aasta jooksul.

●● **2011. aasta sügisel** kogus Eestis Memokraadi blogi raha, et saata Tarmo Jüristo New Yorki Occupy-liikumist kaema.

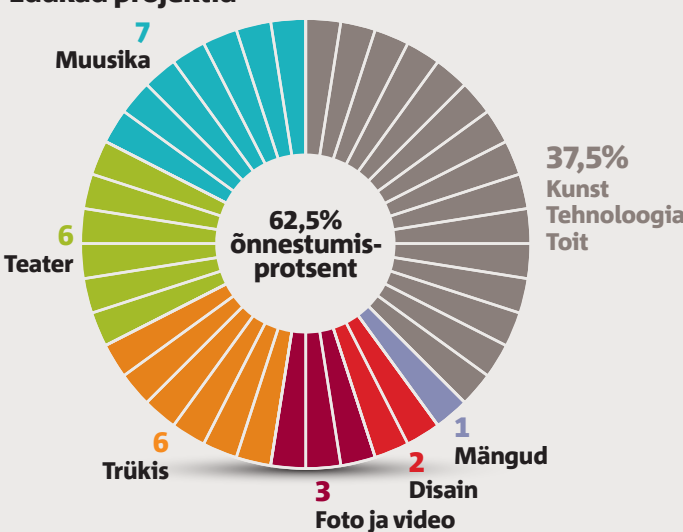
HOOANDJA ARVUDES

2012. aastal sai toetust 25 projekti.

61 556 €

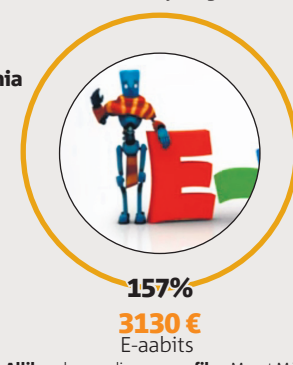
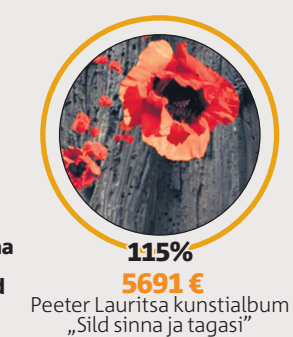
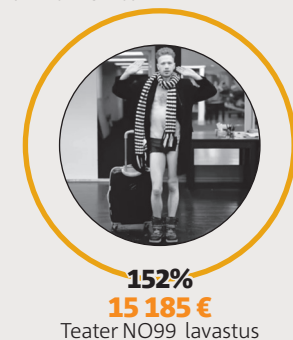
TOETUSENA ANTUD KOKKU

Edukad projektid

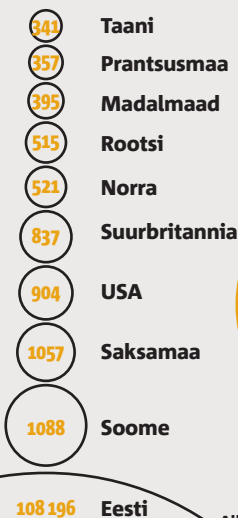
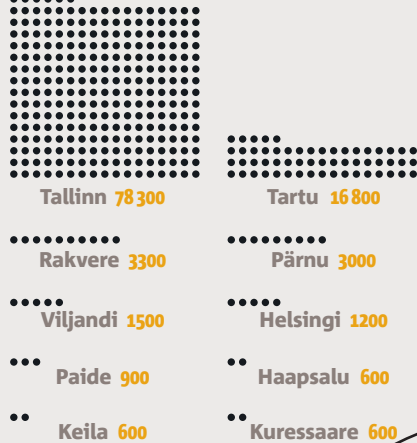
Suurimad projektid

SAADUD TOETUSE MÄÄR

hooandja.ee külastused

• = 300

Allikas: hooandja.ee; graafika: Maret Müür

Timbuktu rüüstamine röövis aafriklastelt ajaloo

Suurt osa araabiakeelseid ja Aafrika keeltes tekste polnud teadlased jõudnud lugedagi.

Kaarel Kressa
kaarel.kressa@epi.ee

Nädalavahetusel Mali ajaloolisest linnast Timbuktuist välja tõrjutud islamistid põletasid laupäeval enne lahkumist maha kaks raamatukogu koos neis hoiatud vanade käsikirjadega.

Suurim kaotus oli 2009. aastal asutatud Ahmad Babu instituudi hävitamine, kus asus ligi

kaudu 30 000 käsikirja. Enamik tekste olid araabiakeelsed, osa ka kohalikes songhai, tamašeki ja bambara keeltes. Araabiakeelsed tekstid olid kirjutatud Lääne-Aafrikale eriomastes kirjatüüpides, mida on suhteliselt vähe uuritud. Vanim käsikiri pärines 1204. aastast. Dokumentide valik oli lai, ulatudes koraani väljaannetest poliitiliste traktaatide, juriidika ja teadustöödeni.

Orientalisti Amar Annuse sõnul on kahju täpset ulatust praegu raske hinnata. „Kaotus on muidugi suur, pole isegi teada, mis on kaotsi läinud,” tõdes

Annus. Lääne meediaga vestelnud ekspertide sõnul ei jõudnud teadlased suurt osa käsikirju isegi lugeda. Kaplinna ülikooli teadlased valmistasid ette Timbuktu tekstide digiteerimise projekti, ent ei jõudnud seda alustada.

Põletamist taunitakse

Väikest lootust annab teadmine, et linnas oli peale mahapõletatud hoonete teisigi raamatukogusid. Ühe USA teadlase sõnul võib oletada, et raamatukoguhoidjad üritasid osa tekste islamistide eest varjule viia. On ka võimalus, et mõni käsi-

kiri lihtsalt varastati ja jõuab kunagi mustale turule.

Kuna dokumente pole korralikult uuritud, on nende tähtsust islami kultuuri seisukohast raske hinnata. Teoloog Kalle Kasemaa sõnul asuvad Aafrika olulisemad islamiga seotud käsikirjad siiski pigem Kairos ja Aleksandrias kui Timbuktus. Palju rängem on löök

musta Aafrika ajaloo uurijatele, kes üritavad murendada väärarvamust, mille järgi on aafriklaste kultuur toetunud vaid suulisele pärimusele.

Peale raamatukogude asus 15.–16. sajandil Aafrika kultuurikeskuse staatuses olnud Timbuktus üle 300 islami müstilise voolu sufismi pühamu. Vahhabiidäärmuslastest mässulised

hävitasid neist ilmselt enamiku. Kasemaa sõnul peab ka enamik konservatiivseid muslimeid juhtunut barbaarseks. „Vahhabiidi jaoks on sufism küll asi, mida koraanis ei ole ja mida seega üldse ei hinnata, aga see ei tähenda veel raamatute põletamist,” nentis Kasemaa. „Siin pole niivõrd tegemist vahhabiitlusega, kuivõrd usklikkuse tasemega. Sufismi suhtuvad halvasti värskest „patust pöördunud” muslimid, kellel haridust ei ole. Üldiselt võetakse islamimaailmas sufismi kui islami rahvapärast vormi, millega seda lihtsale maainimesele lähemale tuua. Ka väga konservatiivses Iraanis suhtutakse põlgusega Talibani, kes Afganistanis kultuuripärandit hävitas. Erandiks on Saudi Araabia, kus tõesti leitakse, et kõik, mida koraan otseselt ei käsi, on keelatud.”

Eramuturg kiratseb, ostja on kuningas

Tallinnas ja Harjumaal on müügil üle 1200 eramu, ent ostjaid jagub neile väga vähe.

Kaire Talviste
kaire.talviste@epl.ee

„Veebruari lõpus saab meil aasta täis,” arvutab kahe lapse ema Reelika Toom aega, kui nad alustasid oma maja müüki Kiili vallas. Noor pere kolis Läänemaale talumajja ja vahetas linnalähedase elukeskkonna maaelu rahu ja vaikuse vastu. Oma Kiili kodule lootsid nad ostja leida paari kuuga. Vahepeal on langetatud hind, maja on vaatamas käinud seitse peret, ent tehingut pole veel tehtud. „Viimased vaatavad käisid novembris. Ühed huvilised pidid ise enne oma kinnisvara maha müüma. Mustamäelt tulnud huvilised leidsid, et meil on vee hind liiga kõrge,” räägib ta.

Reelika arvab, et viga sai tehtud sellega, et maja müüs mitu maaklerit ja nad ei sõlminud kohe ühe maakleriga esinduslepingut. „Lootsime, et ehk mõni tuttav ostab ära. Tahtsime endale jätta võimaluse, et saaksime ka ise oma maja müüa,” selgitab ta. Nüüd aga näeb ta asja teist poolt: maak-

leritel pole olnud nii suurt huvi nende maja müügiga tegeleda. Järgmiseks plaanib Reelika maakleriga esinduslepingu sõlmida ja muuta veidi müügistrateegiat.

Ostjate turg

Rime Kinnisvara elamispiindade osakonna juhataja Siiri Maask tõdeb, et eramuturg kiratseb ja et praegu on tegu selgelt ostjate turuga. „Majasid vaadatakse harva. Tehinguni jõudsid detsembris Tallinna linnas kaks protsenti objektidest. Viimsis, Rae ja Harku vallas jäi see nelja kuni kuue protsendi vahele,” selgitab ta. „Ini-

ter on likviidsem ja sellega ei kaasne nii suuri ülalpidamiskulusid.”

Mida siis otsitakse? Eelistatud on uusehitised, kuni kümne aasta vanused majad, üldpinnaga 100–130 m² ja krundi suurusega 1200–1500 m². Ülalpidamiskulud on tundlik teema, samuti vaadatakse lähikübrust, et logistika oleks hea – metsa eriti keegi elama ei kipu. Tallinna lähialdades on keskmiseks tehinguhinnaks sõltuvalt valdast 150 000–160 000 eurot. Tallinnas 180 000–250 000 eurot. Tehinguni jõutakse eespool kirjeldatud majade korral kaheksa kuuga, enamasti aga umbes aastaga.

Ka Uus Maa analüütiku Risto Vähi sõnul on eramute ostjate jaoks järjest tähtsam kommu-

Ostjad kaaluvad hoolikalt nii oma kulutusi kui ka tulevase ülalpidamiskulusid.

niste majanduskäitumises on riskijulgust vähem.”

Ostjad kaaluvad hoolikalt nii oma kulutusi, ostetava pinna kvaliteeti kui ka tulevase ülalpidamiskulusid. Majadele, kus eluruumide pind on üle 300 m², on ostja leidmine väga pikaajaline protsess, tõdeb Maask. „Täna soetatakse pigem korter, mida on kergem müüa kui maja, sest kor-

naalkulude suurus, ökonoomne ja mitmekesine küttevõimalus. „Arvata võib, et aina olulisemaks need asjad saavad, sest hinnad muudkui tõusevad. Eks me nüüd näeme, kui esimesed elektriarved saabuvad, mis siis juhtuma hakkab,” tõdeb ta. Kui hind vastab täpselt turusituatsioonile ning asukoht on hea infrastruktuuriga, siis kestab maja

Reelika Toom on oma Kiili vallas asuvat maja müünud varsti ligi aasta aega.

müük Risto Vähi sõnul keskmiselt kuus kuud kuni aasta. Muul juhul kestab müük aastaid.

Eelneva kõrval soovivad ostjad, et maja oleks kvaliteetne ja hästi soojustatud, et kütte ka soojendaks. Keskmist hinnataset esile tuua on Vähi sõnul üsna raske, sest pakutav kinnisvara varieerub suuresti. Kõige rohkem on pakkumises suvilaid ja neist ümber ehitatud maju, samuti remonti vajavaid vanu eramuid. „Väga populaarsed linnakorteris elavate perede seas ongi suvilad hinnaklassis 40 000–60 000 eurot. Tahetakse elada oma majas, ent raha pole palju,” lisab Vähi.

Skaala ühes otsas asuvad suvilad, teises otsas paiknevad aga eksklusiivsed eramu ja nende hinnad on väga erinevad. Kõige vahepealse hind sõltub Vähi sõnul asukohast, ehituskvaliteedist ja muudest asjaoludest. „Endiselt on täiesti ebapopulaarsed linnast ja/või elementaarsetest ühiskondlikest asutustest kaugel asuvad nn põlluarendused,” ütleb ta.

Siiri Maask leiab aga, et turul pole kaupa, mida keegi ei tahaks. Pigem on küsi-

mus hinnas. Kindel on see, et ülehinnatud kaup jääb seisma. „Omanik paneb 20–30% hinnale otsa, et proovida, kas läheb ära või mitte. Ei lähe! Tuleks kohe panna õige hind,” soovib Maask. „Praegu on ostjate turg ja 10% hinnast kaubeldakse kindlasti alla.”

Hinnad pole muutunud

Eramuturg on suhteliselt stabiilne olnud juba viimased kaks aastat: üsna ühtlasel tasemel on püsinud pakkumiste hulk ja ka pakkumishinnad on

olnud stabiilsed. Enim nõutud on endiselt Viimsi, Harku ja Rae valla eramu, kus ka aastane eramutehingute hulk üksteisest väga palju ei erine: vastavalt siis 132, 126 ja 108 tehingut mullu. Juhub ikka Viimsi.

„Ostuhuvi on nagu ikka suurem, kui tegelikult tehinguid tehakse,” arvab Vähi, kelle sõnul saab takistuseks see, et ostja ei saa tehinguks piisavalt laenu.

On olnud mitmeid ennustusi, et sel aastal eramuturg elavneb, sest korteriturg on juba

Hoonestatud maa tehingud teistes maakondades 2012. aastal

	Tehinguid kokku	keskmise hind
Tartu	390	70 077 eurot
Hiiumaa	21	62 436 eurot
Pärnu	238	49 622 eurot
Lääne-Viru	118	39 295 eurot
Lääne	102	37 248 eurot
Saare	88	36 341 eurot
Rapla	163	34 426 eurot
Jõgeva	119	29 159 eurot
Võru	76	26 579 eurot
Viljandi	143	25 808 eurot
Valga	82	23 712 eurot
Järva	104	22 285 eurot
Põlva	77	22 231 eurot
Ida-Viru	439	18 832 eurot

Hoonestatud maa tehingud Harjumaal

Tehinguid kokku	keskmise hind	tehingute summa kokku
2007 – 1675	164 497 eurot	276 miljonit eurot
2008 – 1059	152 226 eurot	161 miljonit eurot
2009 – 889	109 246 eurot	97 miljonit eurot
2010 – 1141	109 060 eurot	124 miljonit eurot
2011 – 1144	119 430 eurot	137 miljonit eurot
2012 – 1237	110 954 eurot	137 miljonit eurot

Allikas: maa-amet

UUDIS

Uudismudel Verso – Kastelli innovatiivne lahendus uskumatult soodsa hinnaga!

VERSO

Soojustatud toorkarbi materjal koos kivikatuses kattega + õhksoojuspump

alates 28.000€

+ transport ja montaaž

Küsi oma uue Verso-kodu pakkumist!

K-MAJAD OÜ
Jaama tänav 2, Nõmme keskus, 11621 Tallinn
Telefon +372 6690 504, +372 50 777 01
katrin.sutt@kastelli.com
www.kastelli.ee

KASTELLI

Foto: Kaire Talviste

Kodu müük võib tuua tulumaksukohustuse

Müües kahe aasta jooksul kaks või rohkem eluaset, tuleb müügist saadud kasult tulumaksu tasuda.

Kristiina Viiron
kristiina.viiron@epl.ee

Alates ülemöödunud aastast saab maksuameti andmeil eluaseme müügi maksuvabastust kohaldada vaid esimesele kahe aasta jooksul tehtud müügi-tehingule.

Näiteks kui inimene müüs kasuga oma eluaseme veebruaris 2012, oli see tehing tal maksuvaba. Kui ta aga müüs detsembris 2012 ka teise eluaseme, siis see tehing läheb juba maksustamisele, kui ta sai müügist kasu.

„Tulumaksu ei tule tasuda mitte kogu müügi-summalt, vaid vara müügist saadud kasult,” selgitab maksu- ja tolliameti maksude osakonna juhataja Evelyn Liivamägi. „See tähendab korteri või maja soetushinna ja müügihinna vahet, millest on maha arvatud müügiga seotud kulud (notari ja maakleri kulud). Kui aga korter või maja on saadud pärimise või kinkimise teel, parenduskulusid pole tehtud või ei ole selle soetamise kohta üldse min-

geid dokumente, maksustatakse tulumaksuga kogu vara müügist laekunud summa.”

Kui kahe tehingu vahele jääb vähemalt kaks aastat või rohkem, läheb järgmine tehing arvesse esimese tehinguna ja tulumaksu ei tule maksta.

Peab seal elama

Evelyn Liivamägi märgib, et elukoha all ei mõisteta üksnes rahvastikuregistri aadressi, vaid seaduse ja kohtupraktika järgi tähendab elukoht ikkagi seda, et inimene on seal tegelikult elanud. „Seega kui korter on olnud enne müüki välja üüritud või ka tasuta mõnele sugulasele või sõbrale elamiseks võimaldatud, tuleb korteri müügist saadud kasult tasuda tulumaksu,” osutab Liivamägi.

Välja üüritud korteri müügi puhul tuleb saadud kasult tasuda tulumaks.

Niisugusel puhul ei loe, kui müüakse kahe aasta jooksul n-ö esimest eluaset, sel juhul tuleb tulumaks tasuda esimese tehingu kasumilt, sest tegemist ei olnud müüja alalise elukohaga. Näiteks on ühel isikul ühes ja samas majas kaks korterit, ühes elab tema ise, tei-

ne on aga välja üüritud. Kui nüüd peaks omanikul tekkima soov müüa maha korter, kus ta ise ei ela, tuleks selle müügi korral tõenäoliselt tehingu kasumilt tulumaksu maksta. Seda juhul, kui müügi puhul ei rakendu kinnisasja võõrandamisega seotud maksuvabastuse alused, mis on sätestatud tulumaksuseaduse § 15 lõigetes 4 ja 5. Näiteks ei tule tulumaksu tasuda, kui ehitist või korter kui vallasasi on läinud maksumaksja omandisse õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamise või ostueesõigusega erastamise teel vms.

Suvila või eluase

Liivamäe sõnul ei maksustata kinnisasja võõrandamisest saadud kasu tulumaksuga näiteks ka suvekodu müügi puhul, kui suvila või aiamaa vallasasjana või kinnisasja olulise osana on olnud maksumaksja omandis üle kahe aasta ja kinnistu suurus ei ületa 0,25 hektarit.

„Kui suvekodu müüakse kui suvilat, kehtib suvila müügile ettenähtud maksuvabastus. Kui müüakse kui eluaset, kehtib eluasemele ettenähtud maksuvabastus, s.t et enne kahe aasta möödumist järgmise eluaseme müügist saadud kasu on maksustatav,” osutab Liivamägi. Seega peab müüja teadma, kas ta müüb suvekodu kui suvilat või kui eluaset. ●

seda teinud. „Üldiselt senine kogemus niisugust arengumustrit toetab. Iseasi on see, kui palju. Pakuks tehingute hulga kasvaks nii 5%, kuid

suurema hüppe suhtes olen pigem skeptiline,” lisab Vähi. Ta põhjendab seda sellega, et eramu- ja korteriturg on liialt erinevad ja Eestis on potent-

siaalne ostjaskond niigi väga piiratud. „Eramuturg on selline pikema vinnaga, et võrreldes möödunud aastatega ütlekski – stabiilne.” ●

REALIA LUXURY
real estate

Müüme Teie kinnisvara üle maailma!

- Maailma suurim luksuskinnisvara müügi-keskkond www.luxuryrealestate.com - 48 000 pakkumist ja 4 000 000 külastajat kuus
- 7 kinnisvaraportaali Venemaal
- Rahvusvahelised messid
- Tihe koostöö naaberriikide kinnisvarabüroodega
- Tipptasemel klienditeenindus
- Professionaalne müügimaterjalide ettevalmistus

New York
London
Moskva
Milano
Kairo
Barcelona
Pariis
Montreal
Monaco
Rio de Janeiro
Tokio
Stockholm
Sankt-Peterburg
Peking
...

www.realialuxury.com

VÕIT ITAALIA ÜLE

Naiste saalihoki MM-i valikturniiril alistas Eesti koondis Itaalia 10 : 3, kaks väravat viskasid Reti Väärt, Liina Luih ja Kristi Lööper. Täna kohtutakse Taaniga. **EPL**

KONTAVEIT VÕIDUKAS

Anett Kontaveit alistas Tasmaania peetaval ITF-sarja Burnie tenniseturniiri avaringis hiinlanna Yuxuan Zhangi 2 : 6, 6 : 2, 6 : 0. „Mängisin hea mängu, esimeses setis oli Zhang

kindel, kuid teises suutsin ta mängurütmi ära lõhkuda,” kirjeldas Anett Kontaveit võitu oma Facebooki lehel. Burnie turniiri auhinnafondis on 25 000 dollarit. **Delfi**

VÄINSALU SEITSMES

USA-s Miamis alanud purjetamise MK teisel etapil on Lauri Väinsalu Finn-klassis avapäeva järel seitsmendal ja Karl-Martin Rammo Laser Standardil 17. kohal. **EPL**

WENGER REALI?

Ilmselt hooaja lõpus Madridi Reali juhendaja kohalt lahkuva José Mourinho asemel soovib Hispaania suurklubi palgata Londoni Arsenali treeneri Arsène Wengeri. **Delfi**

Zahkna hindab MM-i üle ootuste heaks

Austrias Obertilliachis toimuvatel laskesuusatamise noorte MM-il eile pronksi ja hõbeda kõrvale 12,5 km individuaaldistsantsil viienda koha saanud Rene Zahkna peab tiitlivõistlust üle ootuste kordaläinuks. „Ma poleks iial osanud loota, et kolme sõidu peale on mu kehvim tulemus viies koht. Olin valmis, et võin medali võita, aga kaks medalit on juba kindlasti üle ootuste hästi,” ütles Zahkna.

Eilses sõidus tegi Zahkna kolm möödalasku, kõik teises tiirus püsti lastes. „Matt oli libe. Ise olen ka kogenematu, ei kohendanud asendit piisavalt ja kiirustasin. Sõidust oli nii hea rahulik tunne sisse jäänud, et arvasin, et siin on küll võimatu mööda lasta. Aga ega

vaid matt süüdi ole, ise lasin ikka mööda,” täpsustas ta.

Selle asemel et kujutleda, mis oleks juhtunud, kui teine tiir oleks õnnestunud, on Zahkna õnnelik, et pääses ainult kolme trahviga. „Sama hästi oleks võinud veel rohkem mööda lasta. Viimases tiirus läkski üks väga napilt,” lisas ta.

Esikoha võitis prantslane Aristide Beguel, hõbeda teenis ameeriklane Sean Doherty (+5,6) ja pronksi ukrainlane Anton Migda (+40,2). Teistest eestlastest sai Kristjan Koskinen 43. koha (+5.37,6; 5 trahvi) ja Johan Talihärm 51. koha (+6.22,9; 7), Tarvi Sikk oli 107 võistleja seas 63. (+7.39,0; 6). Homme on MM-il kavas teatesõit. **• Gunnar Leheste**

Intervjuu

Pärt Talimaa
Toimetaja

Elu parimat hooaega tegevad Han-Hendrik (19) ja Kail Piho (21) tahavad vahet maailma tipuga veelgi vähendada.

●● Te olete kaheksalapselisest perest ja enne teid on kahevõistlusega tegelnud vennad Mats ja Kaarel. Milline on teie karjääris olnud pere roll ja kas oli üldse varianti, et teist ei saa kahevõistlejaid?

●● **Kail:** Pere on olnud hästi toetav ja tänu vendadele oleme ju kahevõistluse juurde jõudnud. Isa on loonud hästi palju võimalusi ja ema on hoidnud ja jälginud, et tervis oleks korras. Praegu ei olegi vist olnud teist valikut. Kuueaastasena hakkasin pih-ta ja muudes trennides ma ei olegi väga käinud. Tantsitud ja kõike on küll tehtud niisama, inimene peab ju kultuurne olema.

●● **Han-Hendrik:** Mõlemad vanemad on olnud noorest peale sportlikud. Aga treeningprotsessi nad ei sekku, nad usaldavad täielikult treenereid. Küll aga annavad nad väga head nõu, kuidas elus ja spordis läbi lüüa. Nad on väga palju toeks olnud – sõitnud võistlustele kaasa, trenni viinud. See oli kuidagi asjade nii loomulik käik, et ei tekkinudki küsimust, kas sa tahad või ei taha. Keegi ei pannud kätt ette ega utsitanud takka, lihtsalt hakkasin käima ja meeldib siinamaani. Nüüdseks on esimesed head tulemused olemas ja loodame, et tulevad veel kõvemad tulemused.

●● **Võib vist öelda, et käesolev on teie jaoks läbimurdehooaeg. Kail, sina oled jõudnud stabiilselt MK-sarjas punkti-kohtadele ja Han-Hendrikul on esimeste MK-sarja punktide kõrval ette näidata möödunud nädalal Liberecis võidetud juunioride ja U-23 vanuseklassi MM-i pronksmedal. Usun, et olete oma senise hooajaga igati rahul.**

●● **Kail:** Nagu enne talve ütlesin, et tahaks stabiilselt 30 parema sisse jõuda, nii on ka läinud. Eks süües kasvab muidugi isu, aga kindlasti ma olen praegu rahul. MM-i poole vaadates ei oskagi kindlat kohta

Han-Hendrik Piho harjutust jälgivad pingsalt nii vanem vend Kail, koondisekaaslane Karl-August Tiirmaa kui ka treener Tambet Pikkor (paremalt vasakule).

Foto: Tiit Blaas

ELULOOList

Han-Hendrik Piho

kahevõistleja

- Sündinud: 24. aprillil 1993
- Saavutusi: 2013. aastal juunioride ja U-23 vanuseklassi MM-il tavadistsantsil pronksmedal, sprindis 20. koht. Aasta varem sprindis 15. koht. Täiskasvanute MM-il 2011. aastal 50. koht. MK-sarjas 15. detsembril 2012 28. koht.

Kail Piho

kahevõistleja

- Sündinud: 28. mail 1991
- Saavutusi: 2010. aastal juunioride ja U-23 vanuseklassi MM-il tavadistsantsil 19. koht, aasta hiljem 12. koht. Täiskasvanute MM-il 2011. aastal 33. ja 34. koht. Sel hooajal MK-sarjas jõudnud neljal korral punktikohale, seni parim 25. novembri 16. koht.

Täna Delfi Spordis: Kas Eesti laskesuusatajad suudavad juunioride MMil taas medaliheitusse sekkuda?

öelda. Tahan kaks ala edukalt kokku panna ja loodame parimat. Pikemas plaanis tulebki siit sammhaaval edasi minna. Järgmisel hooajal tahan rohkem 20 hulka sõita ja korralikult ka Sotši olümpial esineda.

●● **Han-Hendrik:** Endale seatud kolm eesmärki on täidetud ja boonusena ka neljas. Sain maailmakarikal punktikohale, kontinentaalkarikasarjas esikuukusse ja juunioride MM-ilt medali. Neljas eesmärk oli suusatamise [juunioride ja U-23 vanuseklassi] Eesti meistrivõistlused, kus jõudsin samamoodi esikolmikusse. Val di Fiemme on tulemas ja loodame, et hooaeg toob veel positiivset lisa.

●● **Kumb rohkem meeldib – kas hüpped või suusatamine?**

●● **Kail:** Mõlemad on ägedad. Enda seisukohast vaadates võin muidugi kindlam olla, kuna hüppemäel on kõikumisi rohkem. Aga kui korraliku hüppe ära teen ja saan all käe püsti visata, siis on kindlasti mõnusam suusarajale minna.

●● **Han-Hendrik:** Raske öelda, kumb rohkem meeldib. Siinemaani on mind peetud paremaks suusatajaks, aga kui vaadata viimaseid tulemusi, siis ei saa päris nii öelda. Selge on see, et hea tulemus nõuab kah-te head sooritust.

●● **Kahevõistlejatena alustanud Jens Salumäe ja Kaarel Nurm-**

salu on hiljem spetsialiseerunud ainult suusahüppajateks. Kas teie puhul võib sama karta? Kail: Praegu sinna hüppemaailma ei kisu, kahevõistlus on piisavalt lahe.

●● **Han-Hendrik:** Ei, ma ei usu. Suusahüpetesse minek on võib-olla natukene lihtsama vastupanu teed minek, kuna seal on treeningmahud väiksemad. Ma ei taha sellega öelda, et seal on kergem läbi lüüa. Hüppetipp on tihedam ja seal on esikuukusse palju raskem jõuda. Kahevõistluses on ikkagi kaks ala ja mängivad rohkemad tegurid. Meie jaoks ei saa hüppemäel võistlus veel läbi.

●● **Viimased viis aastat on Eesti saanud nautida korraliku hüppemäe olemasolu. Kui palju see on nii teie kui ka terve Eesti kahevõistluse seis mõjutanud?**

●● **Kail:** Kindlasti on väga palju mõjutanud. Noortena on Eesti kahevõistlejad ikka tugevad olnud ja maailma tippudega konkurents püsinud, aga pärast seda langesid tulemused ära. Nüüd on korralik kodumägi olemas ja ei ole pidanud pidevalt Soome laagrisse minema.

Eks välislaagreid tuleb ikka ette, ent kui mu vennad käisid kõik Soomes hüppamas, siis mina olen esimene, kes ei pea ainult seetõttu sinna minema. **•**

Foto: Vallo Kruuser

Kalev/Cramo alistas Keerlese tagasitulekumängus Tallinna Kalevi

Kuigi valitseval Eesti korvpallimeistril Kalev/Cramol on probleeme vigastustega, ei tekkinud neil eile mingeid probleeme Tallinna Kalevi alistamisega. Kodus meistrisarjas juhiti esimese poolaja lõpuks „väikese Kalevi” vastu 52 : 21 ja lõpuvile kõlades olid Kalev/Cramo võidupunktid 95 : 62. Veelgi hävitavam oli üleolek lauavõitluses 52 : 18!

Pärast kuu aja pikkust vigastuspausi naasis valitseva meist-

ri ridades palliplatsile Rait Keerles, kes viskas 17 mänguminu-ti jooksul kolm punkti ja võttis seitse lauapalli. Võitjate resultatiivsemad olid 22 punktiga Gary Wilkinson ja Tyshawn Abbott, Armands Šķēle lisas 17 punkti. Kaotajate parimana viskas Mario Paiste kuraditosin silma. Järgmise kohtumise peab Kalev/Cramo reedel, kui külla sõidetakse Valga Maks ja Mooritsale. **EPL**

ÜKS KÜSIMUS

●● Veebruari lõpus peaks tulema Andrus Veerpalu dopingujuhtumi kauaoodatud kohtuotsus. Kui pingsalt te seda ootate?

Margus Hernits

suusaliidu peasekretär

Eks see saaga võiks juba läbi saada küll. Loodame, et lahendus on positiivne – kui olukord oleks selge, oleks negatiivne vastus juba ammu ära tulnud. Aga ilmselt ei ole lugu lihtne ja nüansse on palju. Ma ei tea, miks see juhtum on nii pikaks veninud. Suve poole võis ju oletada, et oodatakse ära olümpiamängud, sest Veerpalu positiivne otsus oleks kaasa too-

nud muudatusi ka Londoni mängude dopinguprotsessis. Veidike see kõik tõepoolest venitamistaktikana tundub. WADA (maailma antidopinguagentuur) on ka teelahkmel, lõpmatute proovide võtmisega dopingut sportist välja ei juuri. Pigem on küsimus, kas lahendus on vaid testimine, ilmselt tuleb ka alternatiivne vaadata. Aeg on murranguline ka WADA-le, võib-olla on Andrus juhtum üks verstaapost. **• Gunnar Leheste**

8 OSCARI NOMINENT

MS12

HUGH JACKMAN ANNE HATHAWAY RUSSELL CROWE

VÕITLE UNISTA LOODA ARMASTA

Hüljatud

WORKING TITLE

Saal 2 15:45(v.a R, E) 17:45(ainult E) 21:00(ainult E)

Saal 5 13:15

Saal 7 17:45(v.a. E) 21:00(v.a. E, N)

5 OSCARI NOMINENT

K14

CHRISTOPH WALTZ LEONARDO DICAPRIO SAMUEL L. JACKSON

VABASTATUD

DJANGO

Saal 1 18:00(v.a P) 20:00(ainult R) 21:25(v.a R, P, E, N)

Saal 2 19:00(ainult P) 21:25(v.a R, P, E, N)

Saal 5 16:25

Saal 7 21:00(ainult N)

A.Le Coq Sviit 21:00

OSCARI NOMINENT

ANTHONY HOPKINS HELEN MIRREN

HITCHCOCK

KINODES 1. VEEBUEARIST

OSCARI NOMINENT

PERE

Saal 1 11:50 14:25(ainult P) 15:00(v.a P) 13:00(v.a. R, E) 14:45 (E)

Saal 2 v.k 13:00(v.a. R, E) 14:45 (E)

Saal 3 vene k! 16:25(v.a. L, P, K)

Saal 6 eesti k! 17:00(v.a. L, P, K)

Saal 7 vene k! 12:00(v.a. E) 13:10(E) 13:25(L-P)

A.Le Coq Sviit vene k! 16:00(L)

VIIMANE VÕITLUS

K12

Saal 1 20:35(ainult P) 21:35(v.a P)

Saal 2 19:00(ainult L, T, K)

Saal 3 14:00 19:00(ainult R)

Saal 6 17:00(L, P) 19:35(ainult N)

A.Le Coq Sviit 18:35(v.a. P)

BOLSHOI BALLETT: BAJADEER

L

Saal 1 17:00(ainult P)

A.Le Coq Sviit 17:00(ainult P)

PARKER FEEL THE DIFFERENCE

K12

Saal 2 ERILINASTUS! 21:25(ainult N)

KALAPOEG NEMO

PERE

Saal 3 2D vene keeles! 11:45

Saal 6 2D eesti keeles! 12:25

HEAD UUT AASTAT, EMAD

MS12

Saal 3 16:35(ainult L, P, K)

ÖNNETERAAPIA

K12

Saal 3 19:05(ainult P, E, K)

NÕIAKÜTID

Hans ja Grete

FEEL THE DIFFERENCE ERILINASTUS!

Saal 2 K12 19:00(ainult N)

KINODES 1. VEEBUEARIST

ILMVÕIMATU

MS12

Saal 3 19:05(ainult L, T, N)

GANGSTERITE JAHTIJAD

K14

Saal 3 21:40

NIKO JA LENDAVALD PÕHJAPÕDRAD

PERE

Saal 4 2D eesti keeles! 12:45

Saal 4 2D vene keeles! 14:30

JAHT

Saal 4 16:20 K12 19:20

Saal 9

ARGO

K12

Saal 4 18:45 21:20(v.a R)

HITCHCOCK EELLINASTUS!

MS12

Saal 4 21:20(ainult R)

Saal 6 14:45(ainult, L, P)

Saal 8 20:50(ainult N)

DUBLANT

Saal 5 19:45 21:45 MS12

Saal 7 L 19:00(ainult E)

MET OOPER HD LIVE: MARIA STUARDA

MS6

Saal 10 2D 11:30 14:55

www.forumcinemas.ee mobile.forumcinemas.ee

INFO TELEFONILT 1182

FILM 43 K14

Saal 6 14:45(v.a L, P) 19:35(v.a K, N) 21:50(ainult P, E, N)

Saal 6 vene k! 21:50(ainult R, L, T)

PII ELU MS12

Saal 7 3D 14:35(v.a. E) 15:45(E)

Saal 8 2D 18:10 20:50(v.a N)

Saal 10

LINCOLN MS12

Saal 8 12:05 15:05

Saal 10 18:20 21:30

LUMEKUNINGANNA PERE

Saal 9 2D eesti keeles! 14:20

Saal 9 2D vene keeles! 12:10

JACK REACHER MS12

Saal 9 16:20

JOOMAHULLU PÄVARAAMAT K14

Saal 9 21:55

KÄÄBIK MS6

Saal 10 2D 11:30 14:55

*A.Le Coq Sviidi seansid tööpäeviti alates 17:00, nädalavahetustel ja pühadel 13:00

Piletihinnad: E-N ja reede kuni kl 18:00 tavapilet 4,50€/lastepilet 2,50€, 3D-pilet 5,00€/lastepilet 3,50€. E-N alates kl 18:01 tavapilet 5,00€/lastepilet 2,70€, 3D-pilet 7,00€/lastepilet 3,70€. Reede (alates 18:01), L-P ja riiklikel pühadel tavapilet 6,50€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 8,00€/lastepilet 3,90€. A.Le Coq Sviit E-N pilet 17€, R-P pilet 21€

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS

KUNST ON KINOS

EUROPA CINEMAS

MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

Maagiline Pariis 11:20 | 19:45

Beebikino: Jaht 11:30

Inglite osa 13:15

www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

TÄNA KINOS SÕPRUS:

KINO SÕPRUS

EUROPA CINEMAS

MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

PARIS KINO - AASTAST 1955

Armastus 18:00

Holy Motors 20:30

Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

ANTHONY HOPKINS HELEN MIRREN SCARLETT JOHANSSON TONI COLLETTE JESSICA BIEL

TEMA VISIOON OLI LEGENDAARNE. TEMA STIIL OLI TEEDRAJAV. JA SELLE KÕIGE TAGA OLI TEMA NAINES...

HITCHCOCK

KINODES 1. VEEBUEARIST

KLASSIKALINE LUGU. KIKSUGA.

NÕIAKÜTID

Hans ja Grete

KINODES 1. VEEBUEARIST

Jazzis uued standardid

Danske Bank

1.02-24.03

TALVE JAZZ

L 2.02 kell 17.00 Kumu auditoorium

Piletid nüüd müügil!

YEAR OF THE BULLET

GRETA AAGRE - ERIK HONORE GROUP (NORRA-EESTI)

Piletid hinnaga 12.- ja 9.- Piletilevist ja tund enne algust kohapeal! Jazzkaar.ee info 666 0030 ja piletid@jazzkaar.ee. www.jazzkaar.ee

KAFO ERGO EestiPäevaleht

kuulutus.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil kuulutus.lehed.ee, e-postiga anni.koppel@lehed.ee ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

Kirjanike Maja

Kirjanike Maja musta laega saalis, Harju 1, Tallinn

30. jaanuaril 2013 kell 18.00

FILTRITA CAMEL

Rein Tootmaa
esitleb uut jutukogu

Lumi lõhnab, sigarisädemed lendavad ja naised on truudusetud.

Info telefonidel 6 276 410 ja 6 276 412
Piletid 2.- / (üli)õpilastele ja pensionäridele 1.-
Toetab Kultuurkapital

TALLINNA LINNATEATER

Ma armastasin sakslast
11., 15. veebruaril 19.00

Maailmale nähtamatud pisarad
18., 19. veebruaril 19.00

Keti lõpp
18., 19. veebruaril 19.00

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

Laen

Laen kinnisvara tagatisel.
ASA&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln.
648 6083 www.aolaenuud.ee.
Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Ost

Seiklusjutte Maalt ja Merelt raamatuid. Tel 5199 4144.

Teenused

KAARDID ENNUSTAVAD
Tel 900 1727 24 h, h 1,09 €/min
www.ennustus.ee

EESTI METSAMAAKLER
ostame

METSAKINNISTUID JA RAIEÕIGUST
www.metsamaakler.ee

andres@metsamaakler.ee
7446655, 5285038

Kirjastus **Hea Lugu** otsib **Agnes Antiku** autoriõiguste pärijaid.
hanna@healugu.ee,
tel 5657 7333

Avaldame sügavat kaastunnet
Talvo Rüütelmaale kalli isa

ARNO RÜÜTELMAA
kaotuse puhul

Kolleegid Tallinna Transpordiametist

Teatame kalli ema ja vanaema

VAIKE KELLERI
11.11.1937 - 27.01.2013
surmast

Matusetalitus toimub
laupäeval 2. veebr kl 12
Keila kirikus

Pojad peredega

EESTI EKSPRESS
RAAMAT

Sarja „Areeni bestseller“ 3. raamat

GYÖRGY DRAGOMÁN
VALGE KUNINGAS

„Valge kuningas“ koosneb novellidest, mis illustreerivad tõetruult suureks kasvamise rõõme ja alandusi, moodustades tervikuna paljutahulise ja unustamatu portree elust ängistavas riigis, mis tegelikult võiks olla mis tahes endise Nõukogude Liidu maa.

Saadaval raamatupoodides. Tellimiseks helista telefonil 680 4444 või klienditugi@lehed.ee

areeni
bestseller

Müük

Müüa lõhutatud küttepuud.
Tel 509 2933.

Sindli müük ja paigaldus.
Tel 5616 6873

Kõik -20% ainult kuni 31.01.
Kasutatud kontrii ja poe mööbel.
Tähetorni 21-j, Tall. E-R 10-17 Apuneks.ee

TALLINNA KREMATOORIUM

Lahkunu transport krematooriumisse ööpäeva-ringselt kogu Eesti piires.

Tuhastamismatus soodsaima hinnaga.

Kõik matuseteenused.

KAKS KABELIT ja PEIERUUMI
Suurim urnivalik Eestis.
Tel 623 8808 24h www.krematoorium.ee

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raieõigust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepiku eest head hinda.

Lõhutatud küttepuude müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasõbraik ettevõtmine
tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

Helen Doron®
Early English

INGLISE KEEL LASTELE
3. elukuust kuni 14. eluaastani

TASUTA NÄIDISTUNNID
rühmades 4 - 8 last

Helen Doroni nn. emakeele meetodika aluseks on lapse igakülgne areng - inglise keeles toimuvad tunnid on täis laulu, tantsu, meisterdamist, liikumis- ja laumänge.

HDEE Kristiine Huvikool
Känu 35, Tallinn
estonia@helendoron.ee
tel. 55 95 2392

www.helendoron.ee

Sügav kaastunne Aivi Hiibusele kalli

ISA
surma puhul

Töökaaslased
Astartest ja Osponentest

Rapid Security OÜ avaldab kaastunnet Vallo Põldmale

ISA
surma puhul

Avaldame sügavat kaastunnet Urve Jõe kalli isa

VELLO ADUSOO
surma puhul

RMK Tallinna kontor

Armast kursusekaaslast

ÜLLE LÄTTET
mälestavad ja avaldavad kaastunnet tütrele, emale ja vennale

TPedI inglise keele eriala 1982.a. lõpetanud kursus

Südamlik kaastunne Merike Mägile ema

ALIIDE PÕLD
21.05.1921 - 29.01.2013

kaotuse puhul

Kolleegid Eesti Rahvusraamatukogust

Matusetalitus
2. veebr
Leediküla kalmistul

Avaldame kaastunnet TTÜ keemiainstituudi perele ja lahkunu omastele

AIME PÄRLI
surma puhul

Kolleegid TTÜ Geenitehnoloogia instituudist

Südamlik kaastunne Urmas Nagelile kalli isa

HEINO NAGELI
surma puhul

kolleegid
Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudist

Head kauaaegset sõpra

MARIA EBERTIT
august 1925 - jaanuar 2013

mälestavad Evi ja Jutta

Sügav kaastunne Tiiule ja Allanile peredega abikaasa ja isa

ADJA NOORMETSA
lahkumise puhul

Ärasaatmine
2. veebr kl 11
Raasiku kirikus

Tallinna Linnateater

Avaldame sügavat kaastunnet meie kolleegile Per Lindberg kalli

ISA
kaotuse puhul

Stoneridge Electronics AS kollektiiv

Kallist

HEINO NAGELIT
31.01.1926 - 25.01.2013

mälestavad
abikaasa ja lapsed peredega

Ärasaatmine
2.veeb kl 12
Tallinna Krematooriumis

Lilli palutakse mitte tuua

Südamlik kaastunne Meelis Paltsule perega kalli

EMA
surma puhul

Anneliis, Väino, Kristiina, Marika Arvi

Avaldame sügavat kaastunnet Rein Rytbergile

VENNA
kaotuse puhul

Reval Auto Esindused OÜ

EMMA DONOGHUE
TUBA

Sarja „Areeni bestseller“ 2. raamat

EMMA DONOGHUE
TUBA

Kujuta ette, et kogu su elu on möödunud väikeses kambrikeses, millel ei ole ühtegi akent. Vaid killuke taevast headel päeval. (Kätlin Kaldmaa)

Saadaval raamatupoodides. Tellimiseks helista telefonil 680 4444 või klienditugi@lehed.ee

areeni
bestseller

TELEVISIOON

ETV

06.55 Terevisioon

08.55 Draamasari Holby City haigla: Sellest hetkest alates (Inglise 2002)

09.55 Terevisioon*

11.55 Kirjandusministeerium, 5/9*

12.30 Ajavaod: Sillamäe pomm (sub-tiitritega) (ETV 2010)*

13.00 Riigikogu infotund. Otseülekanne

14.00 Täheleav: Enn Kunila (subtiitritega)*

15.15 Maahommik*

16.00 Draamasari Holby City haigla: Sellest hetkest alates (Inglise 2002)*

17.00 Aktuaalne kaamera

17.10 Draamasari Önne 13 (Eesti 2006)

17.40 Draamasari Südamesi: Asen-daja (Inglise 2007)

18.30 Aktuaalne kaamera

19.00 Ringvaade

20.05 Pealtnägija

21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm

21.30 Sport

21.40 Foorum

22.30 Eesti lood: Raudteemaja nr 3 (Eesti 2012)

23.00 Komöödiasari Reggie Perrin (Inglise 2010)*

23.30 Draamasari Südamesi: Asen-daja (Inglise 2007)*

00.15 Ringvaade*

01.20 Riigikogu infotund*

02.28 ERR-i uudised

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, 430

06.45 Joonissari Garfield

07.10 Joonissari Delfiin Flipper

07.35 Joonissari Sylvesteri ja Tweety seiklused: Olla või mitte olla

08.00 Reporter*

09.00 Roosa teemant*, 38

10.00 Keelatud vili*, 51

11.00 Kodus ja võõrsil*, 5421

11.30 Krimi*

12.00 Kriminaalne Venemaa*: Lõbu-sad semud, 1

12.35 Alcatraz*: Vennad Amesid

13.30 Doktor Oz: Nakkav naistetapja

14.30 Komissar Rex: Röövitud önn

15.30 Punased roosid, 431

16.30 Keelatud vili, 52

17.30 Roosa teemant, 39

18.30 Kodus ja võõrsil, 5422

19.00 Reporter

20.00 Suur lotokolmapäev

21.00 Sa ei ole üksi

21.30 Ma ei teadnud, et olen rase: Uus hooaeg!

22.30 Vahelevõtja: Viimane sõna - Hooaja viimane!

TV3

06.15 Multifilm Redakai

06.40 Multifilm Winxid

07.05 Multifilm Käsna-Kalle Kantpüks

07.30 Multifilm Redakai*

07.55 Multifilm Miriam

08.00 Kaunis Lola, 102*

08.55 Kirgedes torm, 1557*

09.55 Vaprad ja ilusad, 6397*

10.20 Kaua võib! *

10.50 Top Shop

11.05 Öhtusöök viiele*

11.35 Põimitud hinged 1, 6*

12.05 Grace'i päästmine 3, 19

13.00 Suletud uste taga 2, 1*

14.00 Dr House 8, 8: Paranoia ohud*

15.00 Vaprad ja ilusad, 6398

15.30 Lena, mu elu armastus, 21

16.30 Kaunis Lola, 103

17.25 Kirgedes torm, 1558

18.25 Põimitud hinged 1, 7: Alissa ja Robert

19.00 Seitsmesed uudised

19.30 Öhtusöök viiele: Teorõõmsad tartumaalased

20.00 Meisterkock 3, 20: Selgub võitja

21.00 Kondid 7, 8: Väike takistus tee peal

22.00 Kättemaks 1, 5: Süütunne

23.00 Top Gear 15, 5

00.00 Kahekesi püssi ja panniga, 1 UUS HOOAEG!

00.30 Üksus 4, 12: Halb käik

01.28 TV3play.ee uudised

01.30 Leidja 1, 2: Kuulid

02.20 Moodne perekond 1, 21: Rännakud Scouti seltsis

02.40 Moodne perekond 1, 22: Lennu-jaam 2010

03.00 Kahekesi püssi ja panniga, 1*

03.30 Seitsmesed uudised

03.55 Top Gear 15, 5*

04.40 Öhtusöök viiele: Teorõõmsad tartumaalased*

05.05 Seitsmesed uudised

05.30 Lena, mu elu armastus, 21*

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV2

07.10 Animasari Völkarussell* **07.20** Animasari Tinga Tinga lood* **07.30** Animasari Silipoiss Alfredi salapärased seiklused* **07.45** Animasari Näh* **07.50** Animasari SimsalaGrimm* **08.15** Lastetuba* **08.35** Traali-vaali **09.00** Ringvaade* **10.05** Midsomeri mõrvad **11.50** Eesti Top 7* **12.33** ERR-i uudised **17.30** Eesti lood **18.00** Animasari Geronimo Stiltoni lõbusad lood **18.20** Animasari Näh **18.30** Lastetuba **18.45** Animasari Vahva Roosi **18.55** Animasari Samsam **19.05** Animasari Tinga Tinga lood **19.15** Animasari Hiirelabor **19.20** Aktuaalne kaamera (viipekeeles) **19.30** Aktuaalne kaamera (vene keeles) **20.00** Meie inimesed: Anne (ETV 2012) **20.20** Minuscul **20.30** Kõõgikodanikud (venekeelsete subtiitritega)* **21.00** lyhikas Viimane vale **21.15** lyhikas Ämblikud 4500 aastat tagasi **21.30** Troonide mäng **22.25** Maailma kino Vend (Venetsueela 2010) **00.00** Midsomeri mõrvad* **01.47** ERR-i uudised

Kanal 11

06.30 Totaalne ärkamine! **09.00** Doktor Oz* **09.55** Ellen* **10.50** Madin elutoas

11.20 Superlapsehoidja* **12.10** Top Shop, 3 **12.25** Kuulsuste kodukujundaja*, 4 **12.55** Mis sul seljas on?!* **13.25** Kadunud* **14.20** Südametukse, 95 **15.15** Südametukse, 96 **16.10** Superlapsehoidja **17.05** Naistekliinik **18.00** Doktor Oz: Lihtsad viisid, kuidas terve olla **19.00** Pilvede all **20.00** Ellen **21.00** Mängufilm Marilyn Hotchkissi tantsukool **23.00** 90210: Javianna **00.00** Reporter **00.50** Naistekliinik* **01.35** Pilvede all* **02.20** Eva Luna, 16 **03.05** Soengukeisrid: Rahulolu pole garanteeritud **03.30** Doktor Oz: Kellapomm kolesterool **04.15** Doktor Oz* **05.00** Reporter* **05.45** Talisman, 69

TV6

06.00 Hommikuraadio **09.00** Seitsmesed uudised **09.30** Kodu keset linna 2, 47 **10.00** Kutsuge Cobra 11 5, 69 **11.00** Tulnukad ründavad **12.50** Kalamehejutud 4, 14 **13.15** Top Shop **13.30** Kodu keset linna 2, 48 **14.00** Farscape – kosmoses kaotsis 1, 2 **15.00** Kutsuge Cobra 11 5, 69 **16.00** Kuidas ma kohtasin teie ema 5, 19 **16.30** A-Rühm 2, 4 **17.30** Kutsuge Cobra 11 5, 70 **18.30** Simpsonid 23, 18 **19.00** Perepea 5, 62 **19.30** Kuidas ma kohtasin

teie ema 5, 20 **20.00** 3rd Rock from the Sun 2, 33 **20.30** Simpsonid 23, 19 **21.00** KINOÕHTU: Viimane sõit **22.40** Paljalt naljakas 1 **23.10** Euroopa Pokkeriturnee (7) **00.10** Tuled kustu 1, 3 **01.00** Salatoimikud 9, 18 **02.00** Hommikuraadio **05.00** Kodu keset linna 2, 48 **05.25** Seitsmesed uudised **05.50** Uudistemagasin

Kanal 12

06.30 Vösa-reporteri lõputuur*: Viimane! **07.00** Reporter **08.00** Galileo* **08.30** Maa-ilmaga kõige hämmastavamad videod* **09.20** Conan* **10.10** Rannavalve **11.00** Jututuba **13.50** Metsikud inglid* **14.45** Walker – Texase korralvõimur* **15.35** 20 kõige shokeerivamat... **16.25** Merepatrull **17.15** Metsikud inglid **18.10** Walker – Texase korralvõimur **19.00** Tuvikesed* **19.30** Tuvikesed* **20.00** Galileo **20.30** Krimi **21.00** Kaks ja pool meest* **21.30** Mängufilm Äärmuslikud abinõud **23.15** Mootorite maailmas* **23.30** Conan, 26 : Ricky Gervais, Deepak Chopra, Imagine Dragons **00.20** Kaks ja pool meest **00.45** Tuvikesed: Maapealne ingel **01.10** Tuvikesed: Bundy jõulud **01.35** Night Chat **05.00** Postimees.ee

HOROSKOOP

JÄÄR Sa ei suuda aru saada, kas oled kuninga või hoopis narri staa-tuses... Sinus on mingi kummaline üle- ja alaväärsuskompleksi segu, mis paneb sind kummaliselt käituma.

SÖNN Oled vaateväljas, sind märke-gatakse rohkem. Seega võid seda huvi enda huvides ära kasutada – juhul kui suudad teatud jäikust vältida.

KAKSIKUD Sa ei suuda näha lihtsaid lahendusi, näed vaid väga keerukaid seoseid. Autoroolis unistamine või sõidu ajal mobiiliga rääkimine võib lõppeda plekimõl-kimisega.

VÄHK Seilad oma sisemise ookeani lainetel. Sul on soov kohata kedagi, kellega saaks arutada mõne põneva vandenõu-teooria üle.

LÕVI Asjade-esemete aura aval-dab sulle nüüd tugevat emotsio-naalset mõju. Mistõttu võid osta mõne ilusa, kuid tegelikult täiesti mõttetu vidina.

NEITSI Sinus olev edevus otsib küll väljundit, kuid selle leidmine ei pruugi kerge olla. Sul võib olla tunne, justkui oleksid millestki olulisest ilma jätetud.

KAALUD Tunned, et su sisemuses on midagi, milleni sa hetkel veel ei ulatu. Ju siis polegi see praegu vajalik. Iga asi tuleb omal ajal või veidi hiljem.

SKORPION Püüa vältida pseu-doprobleeme ja sellest tulenevat halba tuju. Samuti hoia eemale nendest, kes pidevalt hädaldavad.

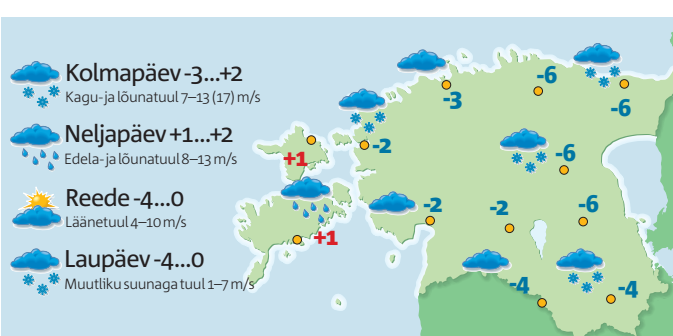
AMBUR Kui sa oled hooletu ja lased end voolust kanda, võid oma mainet või imagot kuidagi kahjustada.

KALJUKITS Võid avastada, et sind on väga lihtne tasakaalust välja viia. Kuid see juhtub sellepärast, et sa pole endas kindel ja püüad kõigile korraga meeldida.

VEEVALAJA Ei tasuks end siduda kellegi teise projektiga. Samas on hetk soodne vanadele asjadele-esemetele elu sisse puhumiseks ja parandamiseks.

KALAD Olukorrad või inimsuhted, kus on olnud puudusi ja vajakajää-misi, võivad nüüd jälle end meelde tuletada.

ILM

RISTSÕNA

	ILMALIK LAUL XIV-XVII S. ITAALIAS AAR	TORMILISEL KÜLGVEV VENEMAA KÕRGEIM MAGI	KLOOSTRIS KATSEAJAL OLLIA VICE-ADMIRAL	JÕGI EUROOPAS TUULE-HOOG	DOOS TREPI OSA	LIND ISKLIK-	POUIIK PAREMUS, HEA KÜLG	ART DIRECTOR SÕDURI SOOGINOU	SIK-... TIHTI
PUU									
MAESTIK AAFRIKAS									
SURMA-HEITLUS									
DETSIAAR									
VANAAGE-KONIVA AJASTU MAALRI-TARVE									
MEHENIMI									
SAARMAS									
HOMEROSE EEPOS									
KREEKA TÄHT									
GREAT BRITAIN									
BERBERI RAHVIA LIIGE									
VÄRSJALA ROHULINE OSA									
NAISENIMI									
LUND UNIVERSITY									
VAAVEL-HAPPE SOOL									
POTILILL									
SUUSK (Inglise k.)									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDODID

•• Mees ostab kauplusest mah-lapressi. Paari päeva pärast on ta tagasi ja kurdab: „See teie neetud press läks juba katki!” „Mis mahla te temaga tegite?” „Õunamahla ja sõstramahla tegi päris korralikult, aga kui kasemahla hakkasin tegema...!”

•• Arsti juures: „Armastab ... ei armasta ... armas-tab ... ei armasta ... armastab ... ei armasta...”

„Doktor, ma kingin teile terve kimbu karikakraid, ainult jätke mulle kasvõi paar hammast suhu!”

palub patsient.

•• Šotimaal sõdivad omavahel kaks klanni, kumbki oma lossis. Ühest lossist lendab välja kahuri-kuul ja purustab teise lossi torni. Teisest lossist lendab välja kahu-rikuul ja lööb augu esimese lossi seina sisse. Nii sõditakse nädal aega. Siis saabub vaikus. Esimesest lossist hüütakse: „Hei, miks te ei tulista?” „Ei saa!” karjutakse teisest lossist vastu. „Kuul on teie juures!”

SUDOKU Pappocom

Lahendused ja vihjed: www.sudoku.com

2	9					1		5
6			9	3			8	
				6				
			1					
8		7	3		6	9		4
					4			
				7				
	4			2	5			6
3		5					2	7

SUDOKU reeglid

•• Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda vaid ühel korral.

Eelmise mängu lahendus:

1	2	9	6	5	8	7	3	4
3	5	4	1	7	9	2	8	6
7	8	6	2	3	4	9	1	5
2	3	5	8	1	6	4	9	7
8	4	1	7	9	2	6	5	3
6	9	7	5	4	3	8	2	1
9	7	3	4	2	5	1	6	8
5	1	8	9	6	7	3	4	2
4	6	2	3	8	1	5	7	9

Sudoku EPL-i veebiväljaandes

Mängi: www.epl.ee/sudoku

Meie planeet

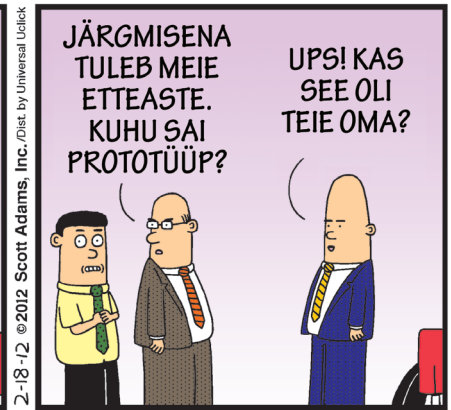
VÄIKE NÕID

MEIE PLANEET : ROMANTISM

Dilbert

SCOTT ADAMS

Disain

Tanel Veenre
toimetaja

RÄNDNÄITUS

Mis on Coolest Corner ja kust see pärineb?

Ehtekunsti näitusele valis žürii ligi 160 ehet Norra, Taani, Rootsi, Soome, Islandi ja Eesti kunstnikelt. Coolest Corneri rändnäituse järgmised peatused on Oslo, Kopenhaageni, Helsingi, Göteborgi, Tallinna ja Müncheni muuseumid. Eestit esindavad peanäitusel Kadri Mälk, Julia Maria Künnap, Maarja Niinemägi, Kristi Paap, Anna-Marie Saar. Vaata lisaks: www.coolestcorner.no

MODERNISTLIK IKE

Modernism on vari, millega Põhjala tarbekunst on pidanud heitlema aastakümneid. Nagu ikka, jääb igast võimsast nähtusest ka võimas jälg, millest vabanemine on valuline. Üks võimalus seda seljatada on kindlasti vastandite loomine: tühistada modernistlik lihtsus ja funktsionaalsus ülevoolavuse ja tarbetusega. Kuid endiselt on peamiselt Skandinaavias elujõuline väga tugev stuudiote traditsioon – väikesed avatud ühe–kolme inimese töötoad, kus täidetakse tellimusi ja eksperimentakse traditsioonilistest materjalidest lihtsavormilisi tarbeesemeid (Skandinaavia eripära on ehte kõrval ka tugev metallivormi traditsioon: kausid, vaagnad jne).

Selleks et lahutada end eriti radikaalselt kummituslikust varjust, korraldas grupp Norra disainereid 1980. aastal „Skandinaavia disaini matused“ koos rongkäigu ja säilmete sängitamisega. Kuid traditsiooniga ei ole nii lihtne toime tulla: kultuurimälusse juurdunud on sel ikka komme end ikka ja jälle ilmutada. Ja selles ei ole ju midagi halba, et eksperimentaalse kosmopoliitsuse kõrva on balansseeriva jõuna käsitööd ja funktsionaalsust au sees hoidev kohalik traditsioon.

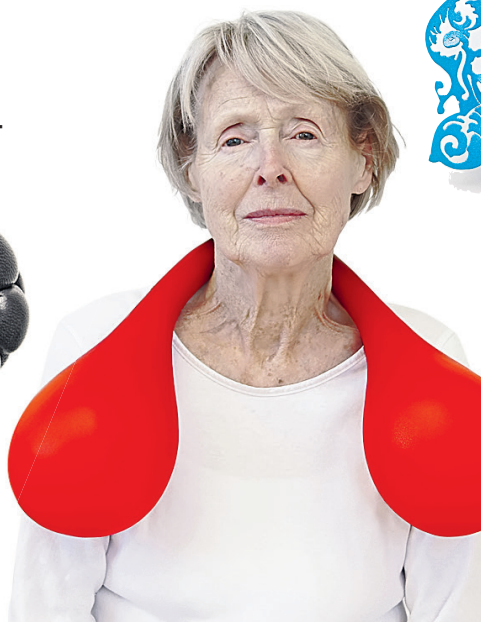
MIS SEOB EESTIT JA UUS-MEREMAAD?

Üheks pikaks nädalalõpuks jaanuaris sai Oslost maailma ehte pealinn. Loosungi „The Coolest Corner“ all toimus mahukas konverents, mitmed näitused, *performance*-id ja raamatuesitlused – kõik mõtestamas tänapäevase unikaalehte positsiooni maailmas ja eriti selle jahedamas nurgas Skandinaavias (Taani, Norra, Rootsi, Island), kuhu olid hingesugulastena palutud ka soomlased ja eestlased. Algne plaan kutsuda ka Läti ja Leedu kunstnikke läks vett vedama, sest erinevalt Eestist ei ole seal jõudu, mis oleks nende ehted isikupäraselt suurele kaardile kinnitad. Nagu ütles Oslo disainimuuseumis peanäituse avakõnes staažikas Hollandi galerist Paul Derrez: „Maailmas on veel kaks riiki, mille tänapäeva ehtekunst eristub oma selge identiteediga muust maailmast: Uus-Meremaa ja Eesti.“

Åsa Elmstam (Rootsi) on ühendanud pronksist nukumööbli mänglevaks kaelakeeks.

Julie Bachi (Taani) nahast käevõrud flirdivad moeheetega.

Lillan Eliasseni (Norra) jõulise kipsist kaelaehte „Courage“ raskus on juba distantsilt tajutav.

Elise Hatlø (Norra)

Märta Matsson (Rootsi)

Anna Rikkineni (Soome) kaelaehted taaskasutavad puidust mööblidetaile.

Ehted Euroopa jahedamast nurgast

Anna-Maria Saare kontseptuaalne ja isiklikku lugu kandev peaehe „Püsivus“

Koha identiteedi mõju on küsimus, mida analüüsitakse praegu maailma eri paigus suure kirega. Paljude väikeste infoallikate üheks suureks porijõeks suubumine on tõstatanud küsimuse: kas me tahame muutuda üheks? Viimastel aastatel on olnud väga selgelt märgata näiteks Ladina-Ameerika ja Aasia (Korea, Tai) ehte tõusu. Ning tegelikult ka Põhjamaade ehte tõusu, mis püüab korraga olla lähedal peavoolule ja ühtlasi teatava kõrkusega deklareerida oma sõltumatust sellest.

Rääkides disaini ja tarbekunsti paikkondlikust eripärast, satume varem või hiljem koolidele, mille ümber on tekkinud teatav arusaamade ja tõekspidamiste väli. Tugev kool aitab karaktersemalt välja joonistada nii Eesti, Rootsi, Norra kui ka Soome ehteid. Kuigi säravaimad tipud tähendavad tavaliselt oma individuaalse esteetika kehtestamist ja koolkondlikkusest eraldumist, võib mingeid üldistusi siiski teha. Norra koolkond on ratsionaalne ja tehniliselt perfektne, rootslased eksperimenteerivad bravuurikate vormidega (eriti kaelahted!) ja kontseptuaalsete materjalidega,

soomlaste töödes on melanhooliat ning eestlaste omades isiklikustatud mütolooiaid. Sellelt pinnalt lähtudes võivad Põhjala eri nurgad isegi üksteisele vastanduda.

Puidus on veel elu jäljed sees, see on soe materjal, mis sobib nahaga.

Põhjalas mõtestatakse loodust

Kui püüda veel üldistada (tegelikult on palju kunstnikke õppinud/töötanud Kesk- ja Lääne-

Euroopa akadeemias ja sealt mõjusid kaasa toonud), siis tundub Põhjalas siiski olevat veel kunstnikke, kes tegelevad looduse mõtestamisega. Seda nii ideedes kui ka materjalides. Ehetes on talismanlikkust, oskust vaikselt süveneda. Üks materjal, mille esinemissagedus on Põhjalas suurem kui kuskil mujal, on puit. Puidus on veel elu jäljed sees, see on soe materjal, mis sobib nahaga – seda teavad kõige paremini kunstnikud, kes töötavad vahe- tult oma kätega.

Ma ei usu rahvusesse kui mingisse muutumatusse identiteedikons- tanti. Rahvusriik mõiste ja teona on tühiselt noor, suhtes igavikulise- ga on see kärbsenust. Samal ajal usun ma, et kunstnikku võib mõju- tada kohalik eripära, mis on seotud näiteks loodusega – kuid kui kauaks sedagi, sest tehisevalguses veedetud elu puhul ei mängi ka päikese hulk enam nii suurt rolli. ●

LEHT + DVD

●●● Eesti Päevaleht

© Kõik Eesti Päevalehes avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses. Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma AS-i Eesti Ajalehed kirjaliku nõusolekuta on keelatud. Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. / Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. / Kaebuste korral ajalehele sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee, või tel 646 3363

Peatoimetaja: Urmo Soonvald, 680 4400

Toimetus: Narva mnt 13, 10151 Tallinn, 680 4400, faks 680 4401, e-post mail@epl.ee Eesti uudised 680 4400, kohalikud uudised 322 3487, välisuudised 680 4455, ÄriLeht 680 4400, arvamus 680 4450, kultuur 680 4470, sport 680 4490. Tellimine 680 4444, tellimine välismaale KE Ajakirjanduse OÜ 641 1753, reklaam 680 4500. EPL Online www.epl.ee Väljaandja: AS Eesti Ajalehed, rg-kood 10004521

LEHT

